VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 69

THỨ SÁU

17.4.2026 (1.3 Bính Ngọ)

Số 46 (4337)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

Văn hóa, nghệ thuật thắt chặt tình hữu nghị Việt - Trung [16]

Kinh tế đêm bao giờ thực sự "phát sáng"?

[8+9]

Nếu không có biển hiệu thì ít ai có thể nhận ra đây là phố đi bộ đêm khu vực Kỳ đài Quang Trung (P.Diên Hồng, TP.HCM). Từng là điểm rất nhộn nhịp nay nó phải đóng cửa (ảnh chụp tối 15.4.2026) **Ảnh: H.HẢI**

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Giữ chiều sâu cho xã hội từ một thói quen văn hóa

● **PGS.TS BÙI HOÀI SƠN**

Nhân Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam 21.4, câu chuyện về sách năm nay mang một ý nghĩa rộng hơn nhiều so với một hoạt động hưởng ứng thường niên. Sau Đại hội XIV của Đảng và trong tinh thần Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam, việc xây dựng văn hóa đọc cần được nhìn nhận như một nhiệm vụ chiến lược trong phát triển con người, củng cố nền tảng tinh thần xã hội và tạo dựng sức mạnh nội sinh cho đất nước trong giai đoạn mới.

(Xem tiếp trang 2)

VỀ DI TÍCH QUỐC GIA ĐẶC BIỆT KHẢO CỔ VĂN HÓA SA HUỲNH, CHỦ TỊCH HỘI KHẢO CỔ HỌC VIỆT NAM:

Cần ưu tiên bảo tồn toàn vẹn

[5]

KỊCH BẢN TĂNG TRƯỞNG KHÁCH DU LỊCH NĂM 2026 VÀ GIAI ĐOẠN 2026-2031:

Cụ thể hóa đến từng địa phương, từng lĩnh vực

[6]

BẢO VỆ TRẺ EM DƯỚI 16 TUỔI SỬ DỤNG MẠNG XÃ HỘI

Những đứa trẻ bị "bào mòn"…

[13]

Trao tặng "Bảo tàng Ký ức số - Đặng Thùy Trâm"

Hưởng ứng các hoạt động Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam năm 2026, đồng thời hướng tới kỷ niệm 51 năm Ngày Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước, Công ty TNHH AgentC Asia vừa chính thức trao tặng dự án "Bảo tàng Ký ức số - Đặng Thùy Trâm" cho UBND xã Đặng Thùy Trâm (Quảng Ngãi) quản lý, vận hành và khai thác.

Dự án không chỉ dừng lại ở một nền tảng số hóa tư liệu, mà còn được định hình như một không gian ký ức sống động, nơi quá khứ, hiện tại và tương lai giao thoa. Lấy cảm hứng từ cuộc đời của Đặng Thùy Trâm, công trình được thiết kế thành ba phần nội dung xuyên suốt: "Ký ức", tái hiện ngọn lửa thanh xuân không tắt; "Theo dấu", mở ra hành trình khám phá và đánh thức tiềm năng du lịch; và "Đồng hành", hướng tới hợp tác phát triển và xúc tiến đầu tư. Dự án khắc họa chân thực và giàu cảm xúc hành trình sống, chiến đấu và cống hiến của nữ bác sĩ, liệt sĩ. Thông qua công nghệ số, những trang viết trong *Nhật ký Đặng Thùy Trâm* cùng nhiều tư liệu quý được tái hiện, giúp người xem, đặc biệt là thế hệ trẻ tiếp cận gần hơn với lý tưởng sống, tinh thần dấn thân và vẻ đẹp tâm hồn của một thế hệ thanh niên Việt Nam trong thời kỳ chiến tranh.

Không dừng lại ở giá trị tri ân, "Bảo tàng Ký ức số - Đặng Thùy Trâm" còn mở ra những hướng đi mới cho phát triển địa phương. Trên nền tảng lịch sử, dự án tích hợp các chuyên mục giới thiệu tầm nhìn phát triển du lịch bền vững, các tour trải nghiệm do chính địa phương nghiên cứu, cũng như những giải pháp bảo tồn văn hóa bản địa gắn với sinh kế cộng đồng. Đây được xem là bước đi mang tính kết nối, giữa di sản và phát triển, giữa ký ức và tương lai.

N. ĐỒNG

Hải Phòng yêu cầu xử lý nghiêm việc mạo danh di tích quốc gia đền Tranh

Liên quan việc mạo danh Khu di tích quốc gia đền Tranh (xã Ninh Giang), UBND thành phố Hải Phòng vừa yêu cầu các Sở, ngành chức năng và địa phương khẩn trương xử lý nghiêm tình trạng trên, báo cáo kết quả thực hiện về UBND thành phố trong tháng 4.2026.

UBND thành phố Hải Phòng giao Sở VHTTDL tăng cường công tác quản lý nhà nước, chủ động tuyên truyền về di tích quốc gia đền Tranh duy nhất tại thôn Tranh Xuyên, xã Ninh Giang và lễ hội đền Tranh (di sản văn hóa phi vật thể quốc gia). Sở VHTTDL cũng có văn bản đề nghị Cục Phát thanh, Truyền hình và Thông tin điện tử (Bộ VHTTDL) yêu cầu Google Maps gỡ bỏ thông tin chỉ dẫn địa điểm của hai cơ sở tư gia trái phép tại xã Ninh Giang trên bản đồ; hỗ trợ địa phương chỉnh sửa, khắc phục thông tin không chính xác trên Google Maps để tránh gây nhầm lẫn cho người dân và du khách có nhu cầu tham quan, chiêm bái di tích quốc gia đền Tranh, xã Ninh Giang.

Theo báo cáo của Sở VHTTDL Hải Phòng, hiện nay, tại khu 2, xã Ninh Giang có hai công trình gồm công trình do bà Hà Thị Thoa quản lý gắn biển "Đền thờ quan lớn Tuần Tranh"; công trình do ông Nguyễn Quang Dư quản lý gắn nhiều biển với các tên gọi như "Đền cổ (Đền Đoan) Đền thờ quan lớn Tuần Chanh", "Đền cổ "Đền chính" Đền thờ Quan Đệ ngũ Tuần Chanh". Hai cơ sở này đều do tư nhân tự đầu tư xây dựng trong giai đoạn năm 2008-2011, không được cơ quan có thẩm quyền cấp phép xây dựng và hoạt động tín ngưỡng. Vị trí hai công trình trên cũng không phải nơi khởi dựng của di tích đền Tranh (vị trí khởi dựng cách ngã ba sông Tranh khoảng 600m). Các công trình này không nằm trong Danh mục kiểm kê di tích nên không phải là di tích theo quy định của Luật Di sản văn hóa.

Sở VHTTDL Hải Phòng khẳng định tại xã Ninh Giang hiện nay chỉ có đền Tranh, thôn Tranh Xuyên là di tích và đã được Bộ VHTTDL xếp hạng quốc gia tại Quyết định số 1214/QĐ-BVHTTDL ngày 25.3.2009; Lễ hội đền Tranh đã được Bộ VHTTDL ghi vào Danh mục quốc gia về di sản văn hóa phi vật thể tại Quyết định số 781/QĐ-BVHTTDL ngày 4.4.2022.

B.N

Giữ chiều sâu...

(Tiếp theo trang 1)

Có một thực tế cần được thừa nhận thẳng thắn: Chúng ta đang sống trong thời đại chưa từng có nhiều thông tin như hôm nay, nhưng cũng đang đứng trước nguy cơ thiếu chiều sâu trong tiếp nhận tri thức. Con người đọc rất nhiều, nhưng phần lớn là những mẩu tin ngắn, những dòng cập nhật nhanh, những nội dung phân mảnh được thiết kế để thu hút tức thời hơn là bồi đắp lâu dài. Trong bối cảnh ấy, việc cầm một cuốn sách, đọc đến cùng một lập luận, đi trọn một hành trình tư tưởng, suy ngẫm về một vấn đề đến nơi đến chốn, lại trở thành một năng lực đáng quý. Vì vậy, nói đến văn hóa đọc không chỉ là nói đến số lượng sách được phát hành, số hội sách được tổ chức hay số người đến thư viện, mà là nói đến khả năng bảo vệ chiều sâu tư duy của con người trước sức ép ngày càng lớn của nhịp sống số.

Sách, ở nghĩa đích thực nhất, không chỉ truyền tải kiến thức. Sách rèn cho con người năng lực tập trung, thói quen suy nghĩ có hệ thống, khả năng liên kết thông tin, đối thoại với quá khứ và hình dung về tương lai. Một xã hội biết đọc, ham đọc và đọc sâu thường cũng là một xã hội có sức đề kháng văn hóa tốt hơn, có năng lực phản biện lành mạnh hơn và có điều kiện tốt hơn để nuôi dưỡng sáng tạo. Điều này đặc biệt quan trọng trong giai đoạn đất nước đang đặt ra yêu cầu phát triển nhanh nhưng phải bền vững, hiện đại nhưng không được đứt gãy nền tảng giá trị, hội nhập sâu nhưng vẫn phải giữ được bản lĩnh văn hóa dân tộc.

Vấn đề đặt ra hiện nay không phải là người trẻ có còn đọc hay không, mà là họ đang đọc theo cách nào. OECD cho biết, trong kết quả PISA 2018, việc đọc vì niềm vui có liên hệ tích cực với năng lực đọc ở tất cả các hệ thống tham gia; đồng thời OECD cũng nhấn mạnh rằng đọc trong thế kỷ XXI không còn chỉ là rút thông tin từ văn bản, mà là kiến tạo tri thức, tư duy phản biện và đưa ra phán đoán có cơ sở. Nhận định ấy rất đáng để chúng ta suy nghĩ. Bởi trong một môi trường tràn ngập dữ liệu, điều quyết định không còn là tiếp xúc với bao nhiêu thông tin, mà là khả năng hiểu sâu, phân tích đúng và chọn lọc có trách nhiệm. Một xã hội chỉ quen đọc lướt sẽ dễ bị cuốn theo cảm xúc nhất thời; một xã hội biết đọc sâu sẽ có nền tảng vững hơn để đối diện với sự phức tạp của đời sống hiện đại.

Nhìn ra thế giới, kinh nghiệm quốc tế cho thấy những quốc gia coi trọng văn hóa đọc không tiếp cận đây như một hoạt động phong trào ngắn hạn. Họ xây dựng cả một hệ sinh thái đọc, trong đó gia đình, nhà trường, thư viện, nhà xuất bản, không gian công cộng và công nghệ số liên kết với nhau để tạo thành một môi trường nuôi dưỡng thói quen đọc lâu dài. OECD cho thấy mức độ hứng thú đọc và sự đa dạng trong thực hành đọc có liên hệ chặt chẽ với kết quả học tập; còn UNESCO nhiều năm qua cũng nhấn mạnh việc xây dựng môi trường biết chữ và học tập suốt đời phải gắn với cộng đồng, với thư viện và với điều kiện tiếp cận tri thức một cách bình đẳng. Những kinh nghiệm ấy gợi mở cho Việt Nam rằng muốn phát triển văn hóa đọc thực chất thì không thể chỉ dừng ở lời kêu gọi yêu sách, mà phải thiết kế được các điều kiện xã hội để việc đọc trở thành một phần tự nhiên của đời sống văn hóa.

Từ góc nhìn đó, điều cần thiết hiện nay là phải chuyển từ tư duy "khuyến đọc" đơn lẻ sang tư duy "kiến tạo hệ sinh thái đọc". Hệ sinh thái ấy trước hết phải bắt đầu từ gia đình. Một đứa trẻ thường không đến với sách từ những lời hiệu triệu rất lớn, mà từ một giá sách nhỏ trong nhà, từ hình ảnh cha mẹ cầm sách, từ những buổi tối được nghe kể chuyện, từ cảm giác sách gắn với sự gần gũi và yêu thương. Sau gia đình là nhà trường. Nhưng nhà trường chỉ thực sự bồi đắp văn hóa đọc khi việc đọc không bị thu hẹp thành nghĩa vụ học tập hay áp lực điểm số. Đọc phải được trả lại tư cách là một niềm vui, một cuộc khám phá, một con đường hình thành nhân cách và mở rộng thế giới tinh thần của học sinh, sinh viên.

Một mắt xích không kém phần quan trọng là hệ thống thư viện và thiết chế văn hóa. Trong nhiều năm, chúng ta vẫn quen nhìn thư viện như nơi lưu trữ sách, trong khi ở nhiều quốc gia, thư viện đã trở thành không gian văn hóa sống động, nơi gặp gỡ cộng đồng, tổ chức sinh hoạt tri thức, hỗ trợ học tập suốt đời, kết nối công nghệ và khơi gợi sáng tạo. Đặt trong tinh thần Nghị quyết 80, đây là câu chuyện không chỉ của ngành thư viện mà còn của tư duy xây dựng thiết chế văn hóa. Thiết chế văn hóa không thể chỉ là những công trình có mặt bằng và cơ sở vật chất, mà phải là những không gian có công chúng, có hoạt động, có sức sống và có khả năng bồi dưỡng con người từ bên trong. Khi thư viện, nhà văn hóa, trường học và các nền tảng số cùng tham gia tạo nên một môi trường đọc thân thiện, hấp dẫn và hiện đại, văn hóa đọc mới có thể trở thành nếp sống bền vững.

Cũng cần nhấn mạnh rằng trong bối cảnh hiện nay, không nên đặt sách giấy và sách số trong thế đối lập. Vấn đề không nằm ở vật mang tin, mà ở chất lượng của trải nghiệm đọc. Công nghệ số, nếu được sử dụng đúng hướng, có thể mở rộng rất mạnh cơ hội tiếp cận tri thức: Sách điện tử, sách nói, thư viện số, nền tảng học tập trực tuyến có thể đưa sách đến gần hơn với người trẻ, với người ở vùng sâu, vùng xa, với những nhóm công chúng vốn ít điều kiện tiếp cận không gian đọc truyền thống. Nhưng đi cùng với mở rộng tiếp cận phải là giáo dục năng lực chọn lọc, kiểm chứng và suy ngẫm. Nếu không, công nghệ có thể giúp con người thấy nhiều hơn mà chưa chắc hiểu sâu hơn. Bởi vậy, phát triển văn hóa đọc trong kỷ nguyên số không phải là chống lại công nghệ, mà là làm cho công nghệ phục vụ chiều sâu của văn hóa.

Đối với lĩnh vực văn hóa, điều này còn có một ý nghĩa xa hơn. Một xã hội có văn hóa đọc mạnh sẽ là nền đất tốt cho công nghiệp văn hóa phát triển. Không thể có một nền xuất bản mạnh nếu công chúng đọc yếu. Không thể có báo chí chất lượng, điện ảnh có chiều sâu, nghệ thuật có sức nâng đỡ xã hội, nếu thói quen tiếp nhận của công chúng ngày càng mỏng và ngắn. Người đọc, theo nghĩa đó, không chỉ là đối tượng thụ hưởng văn hóa, mà còn là nền tảng của cả một hệ sinh thái sáng tạo. Muốn phát triển các ngành công nghiệp văn hóa thành động lực tăng trưởng mới như tinh thần nhiều văn kiện gần đây đã nhấn mạnh, chúng ta càng phải đầu tư cho năng lực đọc, cho gu thẩm mỹ, cho sức bền trí tuệ của xã hội.

Nhân Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam, có lẽ điều cần nhấn mạnh nhất không phải là lời ca ngợi quen thuộc dành cho sách, mà là một nhận thức sâu sắc hơn về vai trò của việc đọc đối với vận mệnh phát triển quốc gia. Một đất nước muốn đi nhanh có thể cần nhiều nguồn lực, nhưng một đất nước muốn đi xa chắc chắn phải có chiều sâu văn hóa. Mà chiều sâu văn hóa ấy không thể có được nếu con người đánh mất thói quen đọc, đánh mất khả năng suy ngẫm và tự bồi đắp mình từ tri thức. Giữ văn hóa đọc hôm nay vì thế không chỉ là giữ một nét đẹp tinh thần, mà là giữ một nền móng cho tương lai. ■

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm thăm thành phố Nam Ninh bằng tàu cao tốc

Tiếp tục chuyến thăm cấp Nhà nước đến Trung Quốc, sau khi kết thúc các hoạt động tại thủ đô Bắc Kinh, sáng 16.4, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân cùng đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam đã rời thủ đô Bắc Kinh, tới thăm và làm việc tại thành phố Nam Ninh bằng tàu cao tốc.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm hội đàm với Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Trung Quốc Tập Cận Bình Ảnh: TTXVN

Tháp tùng Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân có các đồng chí Lưu Hải Tinh, Ủy viên Trung ương Đảng, Trưởng ban Liên lạc Đối ngoại Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc; Trần Châu, Phó Trưởng ban Liên lạc Đối ngoại Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc và Đại sứ Trung Quốc tại Việt Nam Hà Vĩ và phu nhân.

Ngay trên tàu, lãnh đạo doanh nghiệp ngành đường sắt Trung Quốc đã báo cáo nhanh với Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm về sự phát triển của ngành đường sắt Trung Quốc. Theo đó, tính đến đầu năm 2026, hệ thống đường sắt đang vận hành của Trung Quốc đạt tổng chiều dài 165.000 km. Trong đó, đường sắt cao tốc khoảng 54.000 km, dẫn đầu thế giới và chiếm hơn 70% tổng chiều dài đường sắt cao tốc toàn cầu... Bày tỏ ấn tượng về quá trình phát triển mạng lưới đường sắt cao tốc của Trung Quốc không chỉ là hệ thống dài nhất, mà còn được khai thác rộng rãi nhất trên thế giới và trong tương lai gần dự báo sẽ tiếp tục mở rộng mạnh mẽ, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm mong muốn hai nước tiếp tục tăng cường hợp tác kết nối giao thông, bao gồm đường sắt, vì sự phát triển xanh và tăng trưởng quốc gia. Nhấn mạnh tầm quan trọng của việc hợp tác với Trung Quốc trong lĩnh vực giao thông đường sắt tốc độ cao, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đề nghị lãnh đạo ngành đường sắt và các doanh nghiệp Trung Quốc chia sẻ kinh nghiệm và hỗ trợ, tham gia cùng Việt Nam trong quá trình xây dựng, chuyển giao công nghệ cho các dự án đường sắt quan trọng tại Việt Nam.

Lãnh đạo doanh nghiệp ngành đường sắt Trung Quốc tháp tùng Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm trên tàu cao tốc đi TP Nam Ninh

● Trước đó, sáng 15.4, sau Lễ đón cấp Nhà nước tại Đại lễ đường Nhân dân ở thủ đô Bắc Kinh (Trung Quốc) theo nghi thức cao nhất dành cho nguyên thủ quốc gia, Tổng Bí thư BCH Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam, Chủ tịch nước Cộng hòa XHCN Việt Nam Tô Lâm đã hội đàm với Tổng Bí thư BCH Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc, Chủ tịch nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa Tập Cận Bình. Trong bầu không khí thân tình, hữu nghị, thẳng thắn, lãnh đạo cao nhất hai Đảng, hai nước đã trao đổi sâu rộng, toàn diện về tình hình mỗi nước, quan hệ hai Đảng, hai nước và những vấn đề khu vực, quốc tế cùng quan tâm... Sau hội đàm, hai Tổng Bí thư, Chủ tịch nước đã cùng chứng kiến Lễ ký kết các văn bản thỏa thuận hợp tác trên các lĩnh vực hợp tác kênh Đảng, công an, tư pháp, kinh tế, khoa học công nghệ, chuỗi sản xuất, chuỗi cung ứng, dân sinh, truyền thông và địa phương, thể hiện thành quả toàn diện mà hai bên đạt được trong chuyến thăm...

Trưa cùng ngày, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân Ngô Phương Ly, cùng Đoàn đại biểu cấp cao Đảng, Nhà nước Việt Nam đã dự Chiêu đãi chào mừng trọng thể cấp Nhà nước do Tổng Bí thư, Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình và phu nhân Bành Lệ Viên chủ trì.

● Tối cùng ngày (15.4), tại thủ đô Bắc Kinh, Bộ VHTTDL Việt Nam phối hợp với Bộ Văn hóa và Du lịch Trung Quốc cùng các cơ quan của hai nước đã tổ chức Chương trình nghệ thuật hữu nghị Việt Nam - Trung Quốc chào mừng chuyến thăm cấp Nhà nước của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân tới Trung Quốc và Năm hợp tác du lịch Việt Nam - Trung Quốc 2026 - 2027. Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân Ngô Phương Ly cùng Đoàn đại biểu cấp cao Việt Nam dự Chương trình. Cùng dự về phía Trung Quốc có đồng chí: Lý Thư Lỗi, Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Ban Bí thư, Trưởng ban Tuyên truyền Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc và Đoàn đại biểu cấp cao Trung Quốc…

P.V (tổng hợp)

Tăng cường công tác vận tải, bảo đảm ATGT dịp nghỉ Lễ Giỗ tổ Hùng Vương và 30.4-1.5

● Các Bộ, ngành, địa phương công bố số điện thoại đường dây nóng

Phó Thủ tướng Thường trực Phạm Gia Túc vừa ký Công điện số 30/CĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ về tăng cường công tác vận tải và bảo đảm trật tự, an toàn giao thông trong kỳ nghỉ Lễ Giỗ tổ Hùng Vương và dịp 30.4-1.5 năm 2026.

Trong đó Công điện yêu cầu tăng cường kiểm tra, xử lý nghiêm các hành vi vi phạm về hoạt động kinh doanh vận tải, nhất là xe hợp đồng, xe khách tuyến cố định, các tuyến vận tải thủy từ bờ ra đảo, hoạt động du lịch trên đường thủy nội địa, vận tải khách ngang sông, dọc tuyến đường thủy nội địa và tại các ga đường sắt, cảng hàng không, bến xe, bến tàu. Tăng cường công tác kiểm tra, kiểm soát giá cước vận tải, thực hiện nghiêm việc kê khai giá cước, niêm yết giá cước vận tải, giá vé tàu, vé xe và bán đúng giá vé theo quy định, xử lý nghiêm các trường hợp lợi dụng việc tăng giá nhiên liệu để tăng giá vé bất hợp lý và trục lợi. Chủ động phối hợp với các cơ quan, đơn vị liên quan trong công tác kiểm dịch y tế, phòng chống buôn lậu và gian lận thương mại, nhất là buôn lậu xăng, dầu qua biên giới...

Các Bộ, ngành, địa phương công bố số điện thoại đường dây nóng để tiếp nhận, kịp thời xử lý các phản ánh của người dân trong kỳ nghỉ Lễ Giỗ tổ Hùng Vương mùng 10.3 (âm lịch), từ ngày 25.4 đến hết ngày 27.4 và kỳ nghỉ lễ 30.4 và 1.5, từ ngày 30.4 đến hết ngày 3.5; phân công đầu mối, bố trí nguồn lực để tổ chức trực theo chế độ 24/7; báo cáo tình hình thực hiện trong 7 ngày nghỉ đến Bộ Xây dựng để tổng hợp, báo cáo Thủ tướng Chính phủ (trong đó báo cáo nhanh gửi trước 14h30 hằng ngày; báo cáo tổng hợp 7 ngày nghỉ lễ gửi trước 14h30 ngày 3.5).

T.SƯƠNG

Siết chặt công tác bảo vệ Cổng Tò Vò ở Lý Sơn

UBND đặc khu Lý Sơn (Quảng Ngãi) vừa phát đi thông báo yêu cầu du khách nghiêm túc dừng hành vi leo trèo, đứng lên vòm đá tại Cổng Tò Vò nhằm bảo vệ di tích quốc gia này trước thời điểm lượng khách tăng mạnh dịp lễ và mùa hè. Trong bối cảnh Cổng Tò Vò, một trong những biểu tượng du lịch nổi bật của đảo liên tục ghi nhận tình trạng du khách bất chấp biển cấm để chụp ảnh trên vòm đá nham thạch tự nhiên. Theo ông Nguyễn Văn Huy, Chủ tịch UBND đặc khu Lý Sơn, đây là hành vi tiềm ẩn nhiều rủi ro, đặc biệt khi bề mặt đá gồ ghề, trơn trượt do tác động của sóng biển và thời tiết.

Không chỉ gây nguy hiểm cho du khách, việc tác động trực tiếp lên cấu trúc đá còn làm gia tăng áp lực lên một di sản địa chất đã hình thành qua hàng triệu năm. "Chúng tôi khuyến cáo du khách không đánh đổi sự an toàn cá nhân và giá trị di sản lấy những bức ảnh. Việc tuân thủ hướng dẫn, không leo trèo, không đứng lên cổng là cần thiết để bảo vệ thắng cảnh", ông Huy nhấn mạnh. Cổng Tò Vò được hình thành từ hoạt động phun trào núi lửa và quá trình xâm thực của sóng biển, tạo nên vòm đá bazan dài khoảng 9m, cao 2,5m, nằm ở phía tây Đảo Lớn. Công trình này mang hình dáng đặc trưng như tổ tò vò, trở thành điểm check-in nổi tiếng của du khách khi đến đảo.

Năm 2025, khu vực Cổng Tò Vò được xếp hạng di tích quốc gia, với vùng bảo vệ rộng khoảng 26.000m^2. Không gian xung quanh gồm thềm đá bazan, bãi đá tự nhiên cùng hệ sinh thái biển phong phú, trong đó có rạn san hô và nhiều loài sinh vật đặc hữu. Cổng Tò Vò là một mắt xích quan trọng trong chuỗi di sản địa chất, văn hóa của Lý Sơn, cần được bảo vệ trước áp lực gia tăng từ du lịch và biến đổi tự nhiên. Chính quyền địa phương đã tăng cường tuyên truyền, bố trí lực lượng nhắc nhở và lắp đặt thêm biển cảnh báo tại khu vực.

N. ĐỒNG

CHUNG CƯ CŨ, MỚI TRƯỚC LÀN SÓNG XE ĐIỆN:

Nan giải với hạ tầng sạc điện

Bài, ảnh: LÊ HOÀN

Việc chuyển dịch sang phương tiện giao thông xanh đang lan rộng, đưa xe điện trở thành xu hướng tại nhiều đô thị lớn. Tại những khu chung cư trên địa bàn TP.HCM, sự xuất hiện ngày càng nhiều xe điện đang mang lại tiện ích và góp phần bảo vệ môi trường, nhưng cũng đặt ra không ít thách thức về hạ tầng sạc và quản lý cũng như công tác PCCC.

Trong xu hướng sử dụng phương tiện thân thiện với môi trường và giá nhiên liệu đang tăng cao, nhu cầu lắp đặt thêm trạm sạc xe điện tại các khu chung cư cũ, mới đang trở thành vấn đề được nhiều cư dân quan tâm.

Người dân muốn có thêm trạm sạc

Tại Chung cư Him Lam Riverside (phường Tân Hưng, TP.HCM), nhu cầu sử dụng xe điện đang gia tăng từng ngày. Dù chung cư đã lắp đặt trạm sạc, song số lượng điểm sạc hiện tại vẫn chưa đáp ứng nhu cầu thực tế của cư dân, đặc biệt đối với xe hai bánh.

Chị Trần Lan Anh, một cư dân sinh sống tại đây cho biết, chung cư đã lắp điểm sạc nhưng chỉ có 8 ổ cắm cho xe hai bánh. Theo chị, tình trạng quá tải thường xảy ra vào khung giờ cao điểm. "Vào chiều tối, lượng xe đến sạc rất đông. Nhiều khi tôi phải chờ đợi khá lâu mới đến lượt. Điều này gây bất tiện, nhất là đối với những người bận rộn hoặc cần sử dụng xe cho công việc hằng ngày", chị Lan Anh cho hay. Không chỉ phản ánh những khó khăn hiện tại, chị Lan Anh còn bày tỏ mong muốn Ban quản lý chung cư sớm có kế hoạch mở rộng hệ thống sạc. "Tôi nghĩ rằng thời gian tới, chắc chắn số lượng xe điện của cư dân sẽ tăng lên. Vì vậy, tôi mong Ban quản lý chung cư xem xét lắp đặt thêm trạm sạc để đáp ứng nhu cầu thực tế, đồng thời bảo đảm an toàn và tiện lợi," chị Lan Anh đề xuất.

Tương tự, anh Nguyễn Văn Quang, một cư dân tại chung cư Ruby Garden (phường Tân Sơn, TP.HCM) bày tỏ sự đồng tình với việc mở rộng hạ tầng sạc xe điện: "Hiện nay, xe điện đang trở thành xu hướng tất yếu. Nếu chung cư đầu tư thêm trạm sạc, cư dân sẽ yên tâm sử dụng và góp phần giảm thiểu ô nhiễm môi trường". Theo ghi nhận của phóng viên *Văn Hóa*, tại chung cư Nguyễn Thiện Thuật (phường Bàn Cờ, TP.HCM) và Ngô Gia Tự - Lô K và H (phường Vườn Lài), những chung cư lâu năm nằm giữa trung tâm thành phố hiện vẫn chưa được lắp đặt trạm sạc xe điện. Điều này khiến cuộc sống của cư dân sử dụng phương tiện xanh gặp nhiều khó khăn, đồng thời trở thành rào cản đối với những người có ý định chuyển đổi từ xe xăng sang xe điện.

Chia sẻ với phóng viên, ông Trần Văn Tám, cư dân sinh sống tại chung cư Nguyễn Thiện Thuật cho biết, gia đình ông đang cân nhắc chuyển sang sử dụng xe điện nhưng vẫn còn nhiều băn khoăn. "Gia đình dự định đổi từ xe xăng sang xe điện để tiết kiệm chi phí và góp phần bảo vệ môi trường. Nhưng điều khiến tôi lo lắng nhất là chưa có điểm sạc và nơi gửi xe phù hợp, nhất là khi chúng tôi sống ở tầng 2," ông Tám nói. Ông Tám cũng bày tỏ mong muốn chung cư sớm được trang bị hạ tầng cần thiết. "Tôi mong Ban quản lý và các cơ quan chức năng sẽ sớm lắp đặt trạm sạc và bố trí khu vực gửi xe thuận tiện, an toàn. Nếu được như vậy, người dân sẽ mạnh dạn chuyển sang sử dụng xe điện nhiều hơn", ông Tám chia sẻ.

> *"Thủ tướng Chính phủ vừa ký ban hành Chỉ thị 09/CT-TTg về việc tăng cường thực hiện tiết kiệm năng lượng, thúc đẩy chuyển dịch năng lượng và phát triển giao thông điện. Thủ tướng Chính phủ yêu cầu tập trung triển khai quyết liệt các biện pháp tiết kiệm năng lượng; thúc đẩy chuyển đổi sang phương tiện giao thông điện, phát triển hạ tầng sạc và khuyến khích sử dụng nhiên liệu sinh học…"*

An toàn vẫn là trên hết

Theo Ban Quản lý chung cư H2 Hoàng Diệu (phường Khánh Hội, TP.HCM), hiện nơi đây có 1 ô tô điện và hơn 20 xe điện hai bánh được bố trí tại khu vực riêng trong tầng hầm. Các phương tiện điện được sắp xếp tách biệt với xe chạy xăng nhằm hạn chế nguy cơ cháy nổ, đồng thời tạo sự thuận tiện trong quản lý và vận hành. Đại diện Ban quản lý cho biết khu vực này được trang bị đầy đủ thiết bị phòng cháy chữa cháy, đảm bảo tuân thủ các tiêu chuẩn an toàn hiện hành. Hệ thống bình chữa cháy, cảm biến và biển báo hướng dẫn được bố trí, giúp nâng cao khả năng ứng phó khi có sự cố phát sinh.

Chung cư này cũng đã lắp đặt trạm sạc xe điện ngoài trời nhằm giảm thiểu rủi ro. Khu vực sạc được thiết kế thông thoáng, tách biệt với hầm xe và luôn có lực lượng bảo vệ túc trực, theo dõi, hỗ trợ cư dân trong suốt quá trình sử dụng. Điều này giúp kiểm soát tốt các nguy cơ tiềm ẩn, đồng thời tạo sự thuận tiện cho người dân. Đối với chung cư cao cấp như Him Lam Riverside, việc sạc và gửi xe điện được thực hiện bài bản, đặt yếu tố an toàn lên hàng đầu. Theo ghi nhận, khu vực sạc được bố trí ngoài trời, tách biệt hoàn toàn với hầm xe nhằm giảm thiểu rủi ro cháy nổ. Đại diện Ban Quản lý chung cư, ông Đoàn Phước Lộc cho biết, hệ thống sạc đã được nghiên cứu và triển khai theo hướng khoa học, phù hợp với xu thế phát triển đô thị xanh. "Chúng tôi xác định an toàn là yếu tố ưu tiên hàng đầu. Vì vậy, khu vực sạc xe điện được đặt ngoài trời, tách biệt với hầm xe để hạn chế tối đa các nguy cơ tiềm ẩn", ông Lộc chia sẻ.

Không dừng lại ở đó, quy trình vận hành cũng được tổ chức chặt chẽ nhằm đảm bảo an toàn tuyệt đối. Ông Lộc cho biết thêm: "Sau khi sạc đầy, cư dân sẽ di chuyển phương tiện xuống khu vực giữ xe điện riêng trong hầm. Khu vực này được bố trí tách biệt hoàn toàn với khu để xe chạy xăng, đồng thời trang bị hệ thống phòng cháy chữa cháy hiện đại và biển báo hướng dẫn rõ ràng, đảm bảo tiêu chuẩn kỹ thuật và an toàn, để mang lại sự thuận tiện cũng như yên tâm cho người sử dụng".

Còn Ban Quản lý chung cư Hưng Ngân (phường Trung Mỹ Tây, TP.HCM) cho biết, đơn vị đã bố trí khu vực riêng phục vụ sạc xe đạp điện và xe máy điện nhằm đảm bảo an toàn. Khu vực sạc được đặt ngoài trời, tách biệt với hầm xe. Ngoài ra, cư dân cũng có thể lựa chọn sạc theo lượt tại trạm ngoài khuôn viên chung cư hoặc sử dụng các điểm sạc lân cận. Đối với ô tô điện, hiện chung cư chưa bố trí trạm sạc. Các phương tiện này được sắp xếp đậu tại khu vực riêng trên mặt đất, không đưa xuống hầm chung. Chủ xe ô tô điện chủ động sạc tại các trạm bên ngoài khu chung cư.

Ngày 15.4, Hiệp hội Bất động sản TP.HCM (HoREA) có văn bản gửi UBND TP.HCM, góp ý xem xét, bổ sung "quy định khu vực để xe điện (ô tô điện, xe máy điện) và bố trí trạm sạc điện", đáp ứng nhu cầu của người dân. Góp ý này xuất phát từ việc UBND TP.HCM vừa ban hành Quyết định số 19/2026/QĐ-UBND, thiết lập khung pháp lý mới về quản lý chung cư trên địa bàn, thay thế các quy định cũ từ năm 2025. HoREA cho rằng việc bổ sung này vào trách nhiệm của chủ đầu tư là cần thiết, để đảm bảo an toàn phòng cháy chữa cháy và đáp ứng nhu cầu thực tế của người dân hiện nay. ■

Khu vực dành riêng cho xe điện trong tầng hầm tại chung cư Hưng Ngân

VỀ DI TÍCH QUỐC GIA ĐẶC BIỆT KHẢO CỔ VĂN HÓA SA HUỲNH, CHỦ TỊCH HỘI KHẢO CỔ HỌC VIỆT NAM:

Cần ưu tiên bảo tồn toàn vẹn

● **NGỌC TRUNG - LÂM SƠN**

Đường ven biển Dung Quất - Sa Huỳnh (giai đoạn III) là dự án hạ tầng quan trọng nhưng hướng tuyến khoảng 1,2km đoạn đi qua đầm An Khê, khu vực II di tích quốc gia đặc biệt Khảo cổ văn hóa Sa Huỳnh, đang đặt ra yêu cầu tiếp cận thận trọng.

Di tích quốc gia đặc biệt Khảo cổ Sa Huỳnh ở khu vực Gò Ma Vương được phân bố xung quanh đầm An Khê — Ảnh: N.VIÊN

PGS.TS Tống Trung Tín, Chủ tịch Hội Khảo cổ học Việt Nam cho rằng, bảo tồn và phát triển không loại trừ nhau, nhưng phát triển muốn bền vững phải dựa trên nhận thức đầy đủ về giá trị di sản, đặc biệt là tính toàn vẹn, một tiêu chí then chốt hướng tới hồ sơ di sản thế giới.

Trao đổi riêng với *Văn Hóa,* PGS.TS Tống Trung Tín, Chủ tịch Hội Khảo cổ học Việt Nam, Ủy viên Hội đồng Di sản văn hóa quốc gia, cho hay: Di tích quốc gia đặc biệt Khảo cổ văn hóa Sa Huỳnh rất có tiềm năng để trở thành di sản văn hóa thế giới. Rất mừng là, năm 2023 tỉnh Quảng Ngãi đã đề xuất với Bộ, ngành có thẩm quyền về vấn đề này. Chỉ tiếc rằng, cho đến nay những động thái liên quan cho việc lập hồ sơ còn chậm. "Nhưng trước khi hướng đến danh hiệu đó thiết nghĩ cần có một chương trình điều tra, nghiên cứu tổng thể, toàn diện và sâu sắc theo lộ trình khoa học, bài bản vì đây là một trong ba trung tâm văn hóa lớn làm nên bức tranh văn hóa Việt Nam trong khoảng thời gian từ 2.500 năm đến 2.000 năm cách ngày nay; và là dạng di sản hiếm có duy nhất còn lại với hệ thống di tích dày đặc cùng không gian sinh tồn qua nhiều thời kỳ lịch sử còn khá nguyên vẹn", ông Tín đề nghị.

Cụ thể hơn, trong cấu trúc di sản văn hóa Sa Huỳnh, đầm An Khê không phải là một yếu tố phụ trợ. Các ý kiến chuyên gia đều nhìn nhận đầm An Khê là khu vực nhạy cảm, có vai trò then chốt trong không gian văn hóa Sa Huỳnh; chính đặc điểm liên hoàn giữa đầm nước, gò cư trú, cánh đồng muối, không gian sinh hoạt ven biển tạo nên giá trị tổng hợp của di tích. Đặt trong mục tiêu dài hạn, hướng tới di sản thế giới cho Sa Huỳnh, PGS.TS Tống Trung Tín cho rằng, theo chuẩn UNESCO, hồ sơ di sản thế giới phải đáp ứng các tiêu chí nghiêm ngặt, trong đó nổi bật là giá trị toàn cầu, tính xác thực và tính toàn vẹn. Nếu hai tiêu chí đầu có thể được chứng minh bằng hệ thống tư liệu, hiện vật, kết quả nghiên cứu, thì "tính toàn vẹn", nhất là môi trường sinh thái và cảnh quan, lại đang đối mặt nhiều thách thức trước các can thiệp hạ tầng.

Theo báo cáo phương án hướng tuyến của Ban QLDA ĐTXD các CTGT tỉnh Quảng Ngãi, đoạn qua đầm An Khê được cân nhắc với nhiều phương án và định hướng lựa chọn "đi thẳng băng cắt qua đầm bằng các nhịp cầu", với lập luận không tạo khoảng ngăn cách đầm nước, giữ hướng tuyến thẳng song song bờ biển và gắn với mục tiêu phát huy hiệu quả liên kết vùng. Tuy nhiên, PGS.TS Tống Trung Tín cảnh báo: Nếu làm đường, cầu cắt qua đầm An Khê thì sẽ đe dọa trực tiếp tính toàn vẹn của khu di tích; đe dọa toàn bộ cảnh quan và môi trường sống của cả con người lẫn các loài sinh vật đang sinh sống ở đây. Và như thế, nếu tiến tới xây dựng hồ sơ khoa học di sản văn hóa thế giới cho di tích quốc gia đặc biệt Khảo cổ văn hóa Sa Huỳnh, chắc chắn rất khó đạt. Theo Chủ tịch Hội Khảo cổ học Việt Nam, ngay cả trong trường hợp không đặt mục tiêu di sản thế giới, khi di tích đã là quốc gia hoặc quốc gia đặc biệt, nguyên tắc vẫn là bảo tồn nguyên vẹn và nguyên trạng. Khi giá trị gốc bị phá vỡ, mọi nỗ lực phục dựng về sau chỉ mang tính tương đối.

> *"Mọi quyết định liên quan đến di sản văn hóa, lịch sử, khảo cổ cần được cân nhắc thận trọng không chỉ ở bài toán kinh tế, kỹ thuật, mà còn ở chiều sâu văn hóa. Trong trường hợp cụ thể này, thiết nghĩ các bên liên quan cùng với các chuyên gia, nhà khoa học, nhà quản lý tiến hành trao đổi, thảo luận và thống nhất kiến nghị theo hướng: Cần ưu tiên cao nhất cho việc bảo tồn toàn vẹn di tích Khảo cổ văn hóa Sa Huỳnh."*
>
> **(PGS.TS TỐNG TRUNG TÍN)**

Trả lời câu hỏi, "đâu là phương án khả thi để bảo tồn giá trị cốt lõi di tích quốc gia đặc biệt Khảo cổ văn hóa Sa Huỳnh?", PGS Tín nhìn nhận: "Theo tôi được biết, các phương án hướng tuyến qua khu vực đầm An Khê được các bên liên quan phối hợp rất tốt, và có những phương án cần được thảo luận kỹ. Chúng tôi cũng nhận thấy, các nhà xây dựng cũng có cái khó nhưng họ cũng rất lắng nghe ý kiến chuyên gia. Phương án được các chuyên gia, nhà khoa học, văn hóa kiến nghị là uốn đường nương theo địa hình phía Tây của đầm hồ An Khê, bám và "cạp" sát đường cao tốc, đường sắt hiện nay. Khó một chút nhưng đổi lại toàn bộ đầm An Khê và di tích khảo cổ Sa Huỳnh được bảo vệ để chuẩn bị các bước tiếp theo.

Đường hay cầu cạn ở khúc quanh đó cũng cần chú ý thiết kế tiêu chuẩn sao cho đẹp, phù hợp với điều kiện tự nhiên, và nếu có thể coi đó như một điểm nhấn cho khu di sản trong tương lai". Ở góc độ quy hoạch tích hợp, đây cũng là cách tiếp cận giảm xung đột trực tiếp giữa tuyến giao thông mới và không gian di sản nhạy cảm. "Di sản không chỉ là tài sản vật chất, mà còn mang giá trị tinh thần, thậm chí có thể được ví như một "không gian thiêng". Vì vậy, mọi quyết định liên quan đến di sản văn hóa, lịch sử, khảo cổ cần được cân nhắc thận trọng không chỉ ở bài toán kinh tế, kỹ thuật, mà còn ở chiều sâu văn hóa. Trong trường hợp cụ thể này, các bên liên quan cùng với các chuyên gia, nhà khoa học, nhà quản lý tiến hành trao đổi, thảo luận và thống nhất kiến nghị theo hướng: Cần ưu tiên cao nhất cho việc bảo tồn toàn vẹn di tích Khảo cổ văn hóa Sa Huỳnh", PGS.TS Tống Trung Tín nhấn mạnh. ■

Hơn 137,8 tỉ đồng tu bổ, tôn tạo mặt Bắc của Kinh thành Huế

Ngày 16.4, Trung tâm Bảo tồn di tích Cố đô Huế cho biết, đang triển khai tu bổ, tôn tạo Thượng thành, Eo bầu và kè đá, kè Hộ Thành hào đoạn từ Tây Thành đến cửa Chánh Bắc (hay cửa Hậu) của Kinh thành Huế. Đây là hạng mục thuộc dự án Bảo tồn, tu bổ và tôn tạo hệ thống Kinh thành Huế, góp phần phát huy giá trị di sản Cố đô Huế.

Theo đó, hạng mục này sẽ tu bổ, tôn tạo với quy mô diện tích hơn 75.470 m^2; trong đó, khu vực Thượng thành là 42.367 m2, với chiều dài tường thành mặt ngoài 2.070m, chiều dài tường thành mặt trong tầng thượng hơn 1.108m và tầng hạ hơn 1.191m, chiều rộng trung bình 21m. Riêng phần tường thành các Eo bầu Tây Thành, Bắc Điện, Bắc Thuận, Bắc Trung, Bắc Thanh rộng từ 56-60m; dốc kéo pháo 4.186 m^2. Cùng với đó, hạng mục của dự án cũng sẽ lát gạch đường dạo dọc tuyến Kinh thành mặt Bắc (từ Tây Thành đến cửa Chánh Bắc) với diện tích 6.648 m^2, lát gạch ở các Eo bầu với diện tích 1.648 m^2.

Đồng thời, tu bổ phục hồi 5 kho đạn với diện tích hơn 175 m^2. Phương án tu bổ chủ yếu là san đào đắp đất, làm đường dạo và bệ pháo bằng lát gạch Bát Tràng, phần đất còn lại trồng cỏ ba lá, xây tu bổ và gia cường phần tường bị hư hỏng, nứt gãy. Với hệ thống kè đá ven Hộ Thành hào, sẽ tu bổ, tôn tạo kè trong có tổng chiều dài 2.133m và đoạn kè ngoài có chiều dài 1.737,4m. Phần kè hư hỏng, sạt lở sẽ được tháo dỡ, phân loại, vệ sinh và tập kết đá cũ để tái sử dụng phục hồi mặt ngoài, mặt trên kè.

Đoạn kè còn tốt sẽ hạ giải, chọn đá nguyên vẹn để phục hồi nguyên gốc theo kỹ thuật truyền thống. Đồng thời gia cố nền móng bằng cọc tre, bê tông cốt thép mác 250#; phục hồi, tu bổ kè bằng đá hộc và vữa xi măng mác 100#. Tường kè dài tối đa 50m bố trí khe co giãn, cứ 4m dọc tuyến có tầng lọc ngược. Tiến hành đắp đê quai, hút nước, dẫn dòng, nạo vét bùn và chất thải ở lòng hào và san nền theo cao trình thiết kế ở Tuyến Phòng lộ. Theo Trung tâm Bảo tồn Di tích Cố đô Huế, hạng mục này có tổng mức đầu tư hơn 137,8 tỉ đồng, do Liên danh Công ty CP Tu bổ Di tích Hà Nội và Công ty CP Tu bổ Di tích Huế thi công. Trung tâm đặt kế hoạch hoàn thành hạng mục này vào tháng 1.2028, vượt tiến độ 9 tháng.

S.THÙY

KỊCH BẢN TĂNG TRƯỞNG KHÁCH DU LỊCH NĂM 2026 VÀ GIAI ĐOẠN 2026-2031:

Cụ thể hóa đến từng địa phương, từng lĩnh vực

● NGUYỄN ANH

Giữa những biến động của kinh tế thế giới và áp lực cạnh tranh điểm đến ngày càng khốc liệt, du lịch Việt Nam không còn vận hành theo quán tính phục hồi, mà đang chuyển sang một giai đoạn điều hành chủ động với các kịch bản tăng trưởng dài hạn.

Từ kịch bản ngắn hạn đến cấu trúc tăng trưởng dài hạn

Cuộc làm việc của Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hồ An Phong với Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam và các đơn vị liên quan vừa qua không dừng lại ở một phiên rà soát kế hoạch năm, mà phản ánh bước chuyển trong tư duy điều hành. Chủ động thiết kế "đường băng" cho một chu kỳ tăng trưởng mới, nơi mục tiêu hai con số được đặt trong một bài toán quản trị có thể lượng hóa, kiểm soát và dẫn dắt dài hạn.

Cục trưởng Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam Nguyễn Trùng Khánh cho biết: "Ngành Du lịch đã chủ động xây dựng kịch bản tăng trưởng và các nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm của ngành Du lịch năm 2026 và giai đoạn 2026-2031. Báo cáo lần này là cơ sở thực tiễn quan trọng để bổ sung, hoàn thiện Đề án phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn trong thời kỳ mới, đồng thời phục vụ quá trình sửa đổi Luật Du lịch 2017, rà soát Chiến lược phát triển du lịch đến năm 2030 và các nhiệm vụ lớn của toàn ngành trong nhiệm kỳ tới.

Kịch bản tăng trưởng năm 2026 được xây dựng trên nền dữ liệu thực tế, với quý I đạt hơn 6,7 triệu lượt khách quốc tế - mức cao nhất từ trước đến nay, cùng 37 triệu lượt khách nội địa và doanh thu 267.000 tỷ đồng. Hai kịch bản cho năm 2026 với mức 25 triệu khách quốc tế hoặc mức 22,5 triệu, cho thấy cách tiếp cận linh hoạt, sẵn sàng thích ứng với các trạng thái khác nhau của kinh tế thế giới. Ở tầm dài hơn, ba kịch bản đến năm 2030 với mức tăng trưởng 8 - 18%/năm là khung định hướng để phân bổ nguồn lực, thiết kế chính sách và dẫn dắt thị trường.

Chỉ đạo của Thứ trưởng Hồ An Phong cho thấy một thay đổi căn bản trong cách nhìn nhận về tăng trưởng du lịch. Khi quy mô ngành ngày càng lớn, tốc độ tăng trưởng tự nhiên sẽ chậm lại. Điều này đòi hỏi một hệ tiêu chí mới, trong đó số lượng khách không còn là trung tâm, mà được thay thế bằng các chỉ số phản ánh chất lượng và giá trị gia tăng.

Du lịch, trong cách tiếp cận mới, theo Thứ trưởng Hồ An Phong phải được đo bằng mức chi tiêu của khách, thời gian lưu trú, mức độ lan tỏa tới các ngành kinh tế khác, đóng góp thực chất vào GDP. Yêu cầu xây dựng bộ chỉ số thống kê mới của ngành chính là nền tảng để chuyển từ "quản lý hành chính" sang "quản trị dựa trên dữ liệu".

Điểm đáng chú ý trong chỉ đạo điều hành là việc mở rộng các "biên độ tăng trưởng" của du lịch. Bên cạnh hàng không, vốn là trục chính, ngành đang hướng đến du lịch đường sắt liên vận quốc tế, du lịch tàu biển và đường thủy, du lịch y tế, chăm sóc sức khỏe, du lịch nông nghiệp và MICE. Đặc biệt, định hướng kết nối đường sắt với Trung Quốc và xa hơn tới châu Âu cho thấy tầm nhìn liên kết khu vực, phù hợp với xu thế dịch chuyển du lịch xuyên biên giới.

Thể chế là điểm tựa

Trong toàn bộ hệ giải pháp, thể chế được xác định là khâu đột phá. Định hướng xây dựng một Nghị quyết mới của Bộ Chính trị về du lịch, cùng với việc sửa đổi Luật Du lịch cho thấy ngành đang hướng đến một khung pháp lý linh hoạt hơn, sát thực tiễn hơn. Các đề xuất về: Chính sách thị thực linh hoạt, thành lập văn phòng xúc tiến du lịch ở nước ngoài, tháo gỡ điểm nghẽn cho du lịch MICE, phát triển sản phẩm gắn với công nghiệp văn hóa… đều là những "đòn bẩy chính sách" đã được kiểm chứng hiệu quả tại nhiều quốc gia như Hàn Quốc, Tây Ban Nha hay UAE.

Một điểm nhấn quan trọng trong bức tranh tổng thể là việc đưa công nghiệp văn hóa trở thành động lực tăng trưởng. Với mục tiêu tăng trưởng 10 - 11%/năm và đóng góp khoảng 10% GDP vào năm 2045, lĩnh vực này được xác định không chỉ hỗ trợ du lịch, mà còn tạo ra sản phẩm du lịch mới. Các lĩnh vực như điện ảnh, âm nhạc, quảng cáo, game, biểu diễn thực cảnh… được xem là những "nhà máy sản xuất trải nghiệm", có khả năng nâng tầm giá trị điểm đến.

Điểm đổi mới đáng chú ý là việc cụ thể hoá mục tiêu tăng trưởng đến từng địa phương, từng lĩnh vực. Du lịch được nhìn nhận như một hệ sinh thái trong đó: Trung ương giữ vai trò kiến tạo, địa phương là nơi tạo ra sản phẩm, doanh nghiệp là lực lượng vận hành thị trường. Việc xây dựng KPI cụ thể cho từng địa phương, từ lưu trú, vận tải đến sản phẩm cho thấy cách tiếp cận quản trị hiện đại, tương đồng với mô hình điều hành du lịch của Nhật Bản và châu Âu. Bên cạnh đó, chuyển đổi số được đặt ở vị trí trung tâm của chiến lược phát triển.

Những gì đang được thiết kế không chỉ nhằm duy trì đà phục hồi sau đại dịch, mà hướng tới một vị thế cao hơn đó là đưa du lịch trở thành trụ cột tăng trưởng bền vững của nền kinh tế. Tư duy điều hành mới, chủ động kịch bản, lượng hóa mục tiêu, mở rộng không gian tăng trưởng và nâng cấp thể chế cho thấy ngành Du lịch Việt Nam đang bước vào một giai đoạn phát triển khác bài bản hơn, có chiều sâu hơn và gắn chặt với các chuẩn mực quốc tế.

Mục tiêu tăng trưởng hai con số, trong bối cảnh đó không còn là áp lực, mà trở thành kết quả tất yếu của một hệ thống chính sách được thiết kế đồng bộ, một tầm nhìn dài hạn và một năng lực điều hành đủ linh hoạt để thích ứng với thế giới nhiều biến động. ■

> *Ba kịch bản tăng trưởng khách du lịch giai đoạn 2026 - 2031, đó là: Kịch bản thận trọng: Khách du lịch quốc tế tăng trưởng khoảng 8-10%/năm, đến năm 2030 đạt khoảng 35-38 triệu lượt khách; khách du lịch nội địa tăng trưởng ổn định khoảng 3-5%/năm. Kịch bản cơ sở: Khách du lịch quốc tế tăng trưởng khoảng 12-15%/năm, đến năm 2030 đạt khoảng 40-45 triệu lượt khách; khách du lịch nội địa duy trì mức tăng trưởng khoảng 5-7%/năm. Kịch bản tăng trưởng cao: Khách du lịch quốc tế tăng trưởng khoảng 15-18%/năm, phấn đấu đến năm 2030 đạt 45-50 triệu lượt khách; khách du lịch nội địa tăng trưởng khoảng 6-8%/năm, hướng tới nâng cao chất lượng và tổng thu du lịch.*

Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam xây dựng hai kịch bản tăng trưởng cho năm 2026 Ảnh: DŨ CA

Hà Tĩnh triển khai chuyển đổi số trong lĩnh vực du lịch

Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam vừa tổ chức Hội thảo tập huấn, đào tạo và triển khai chuyển đổi số trong lĩnh vực du lịch năm 2026 tại Hà Tĩnh.

Tham dự Hội thảo, các đại biểu, doanh nghiệp đã được nghe đại diện Trung tâm Thông tin du lịch (Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam) giới thiệu tổng quan về Hệ sinh thái du lịch thông minh của ngành du lịch, các nền tảng số dùng chung mà Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam đã phát triển. Theo đó, thời gian qua, Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam đã triển khai xây dựng chuỗi nền tảng số dùng chung như: Hệ thống cơ sở dữ liệu du lịch; các nền tảng điều hành, báo cáo, phân tích dữ liệu phục vụ quản lý; ứng dụng "Quản trị và kinh doanh du lịch"; ứng dụng "Du lịch Việt Nam - Vietnam Travel" và Thẻ du lịch thông minh; hệ thống vé điện tử "trực tuyến - liên thông - đa phương thức"; hệ thống thuyết minh đa phương tiện; cùng các kênh quảng bá du lịch quốc gia trên môi trường số… Việc triển khai áp dụng các nền tảng số dùng chung do Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam phát triển sẽ kết nối liên thông được dữ liệu, khắc phục được tình trạng manh mún, tạo sự thống nhất, đồng bộ, mang lại thuận lợi cho doanh nghiệp kinh doanh, gia tăng trải nghiệm cho du khách.

Phát biểu tại hội thảo, Phó Cục trưởng Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam Phạm Văn Thủy nhấn mạnh, chuyển đổi số hiện nay không còn là xu hướng, mà đã trở thành yêu cầu tất yếu, là động lực quan trọng thúc đẩy tăng trưởng và nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia. Đối với ngành du lịch, chuyển đổi số được xác định là một trong những trụ cột quan trọng để hiện thực hóa mục tiêu đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn. Đây không chỉ là câu chuyện ứng dụng công nghệ, mà là quá trình tái cấu trúc toàn diện hoạt động quản lý, kinh doanh và trải nghiệm du lịch…

L.HƯƠNG

TRIỂN KHAI THỰC HIỆN NGHỊ QUYẾT SỐ 80-NQ/TW VỀ PHÁT TRIỂN VĂN HÓA VIỆT NAM:

Gỡ "nút thắt" thể chế để khơi thông nguồn lực

ĐÌNH TOÁN

Trong dòng chảy phát triển hiện nay, văn hóa ngày càng được nhìn nhận không chỉ là nền tảng tinh thần mà còn là động lực nội sinh quan trọng của quốc gia. Tuy nhiên, khi đi sâu vào thực tiễn, có thể thấy rõ một nghịch lý đó là tiềm năng văn hóa rất lớn, con người tâm huyết không thiếu, nhưng sức bật lại chưa tương xứng. Đằng sau khoảng cách đó, câu chuyện thể chế một lần nữa nổi lên như "điểm nghẽn" then chốt. Việc triển khai Nghị quyết số 80-NQ/TW vì thế không chỉ dừng ở định hướng, mà đặt ra yêu cầu cấp thiết phải tháo gỡ những "nút thắt" đã tồn tại nhiều năm, để giải phóng các nguồn lực đang bị "nén" trong đời sống văn hóa.

Đó là những ý kiến được các đại biểu chia sẻ, nêu trong tham luận tại Hội thảo khoa học quốc gia "Phát triển văn hóa Việt Nam trong kỷ nguyên mới: Lý luận và thực tiễn từ Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị" do Trường Đại học Văn hóa Hà Nội tổ chức vào ngày 15.4 tại Hà Nội.

Nghị quyết số 80 nêu bật nhiều nội dung về hoàn thiện thể để chế tạo đột phá chiến lược, khơi thông nguồn lực phát triển văn hóa
Ảnh: HUC

Thể chế chưa theo kịp yêu cầu phát triển

Nhìn vào bức tranh tổng thể, có thể nhận thấy một sự chuyển động đáng kể trong tư duy phát triển văn hóa mà Nghị quyết số 80 đặt ra đó là từ quản lý sang kiến tạo không gian phát triển. Đây không chỉ là thay đổi về cách tiếp cận, mà còn là yêu cầu tái cấu trúc hệ thống thể chế, chính sách theo hướng đồng bộ, linh hoạt và bắt kịp thực tiễn.

Tuy vậy, khoảng cách giữa định hướng và thực thi vẫn là vấn đề đáng suy nghĩ. PGS.TS Bùi Hoài Sơn, Ủy viên chuyên trách Ủy ban Văn hóa và Xã hội của Quốc hội, thẳng thắn chỉ ra: "Hệ thống pháp luật về văn hóa hiện nay vẫn chưa theo kịp yêu cầu phát triển trong bối cảnh mới. Nhận thức về vai trò của văn hóa trong phát triển bền vững chưa thật sự sâu sắc, kéo theo việc thể chế hóa còn chậm, thiếu đồng bộ và chưa tạo được đột phá cần thiết".

Đi sâu hơn vào từng "lớp" của thể chế, những bất cập hiện lên khá rõ. Pháp luật về đầu tư, tài chính cho văn hóa còn phân tán; mức đầu tư thấp và chủ yếu dựa vào ngân sách nhà nước. Cơ chế xã hội hóa, thu hút nguồn lực ngoài nhà nước chưa hoàn chỉnh. Chính sách dành cho nhân lực văn hóa, bảo tồn di sản hay phát triển công nghiệp văn hóa vẫn thiếu tính tổng thể. Chính những "mảnh ghép rời rạc" này đã tạo thành một vòng luẩn quẩn, khiến văn hóa khó phát triển tương xứng với tiềm năng.

Từ góc nhìn nghiên cứu, TS. Nguyễn Huy Phòng (Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh) tiếp tục bổ sung một lát cắt quan trọng là việc thể chế hóa các quan điểm, chủ trương của Đảng thành cơ chế, chính sách pháp luật còn chậm. Một số quy định trong các đạo luật chưa theo kịp thực tiễn, thiếu tầm nhìn dài hạn và khả năng dự báo các tình huống mới.

Ông nhấn mạnh: "Xây dựng, hoàn thiện thể chế, chính sách theo mô hình truyền thống đã khó. Nay việc xây dựng, quản lý và tổ chức, thanh tra, kiểm tra, xử lý các hoạt động văn hóa trên môi trường số lại càng khó khăn bội phần. Hiện nay, công cụ và cơ chế, chính sách quản lý cũng như đội ngũ cán bộ chuyên trách theo dõi, quản lý các hoạt động văn hóa trên môi trường số còn thiếu và yếu. Vì thế tiếp tục đổi mới, hoàn thiện thể chế về phát triển văn hóa được đặt ra như một yêu cầu cấp thiết".

Không chỉ dừng ở khía cạnh chính sách, khoảng cách giữa thiết kế thể chế và năng lực thực thi ở cơ sở cũng là vấn đề nổi cộm. TS. Đàm Thế Vinh (Học viện Kỹ thuật Quân sự) chỉ ra tình trạng "thể chế trên giấy" chưa được chuyển hóa đầy đủ thành năng lực quản trị thực tiễn. Nhiều thiết chế văn hóa cơ sở vẫn hoạt động thiếu hấp dẫn, thiếu nhân lực chuyên môn, thiếu nội dung số và thiếu sự kết nối với các lĩnh vực khác như giáo dục, du lịch hay doanh nghiệp.

Không "co hẹp" nội dung đột phá

Thực tế cho thấy, vấn đề không nằm ở sự thiếu vắng đam mê hay tâm huyết. Ngược lại, như chính PGS.TS Bùi Hoài Sơn chia sẻ từ thực tế đi cơ sở, những con người gắn bó với văn hóa vẫn đang miệt mài gìn giữ và sáng tạo trong điều kiện còn nhiều khó khăn.

Ông nhận định: "Những câu chuyện ấy cho thấy một thực tế rất rõ, chúng ta không thiếu tình yêu với văn hóa, không thiếu khát vọng phát triển văn hóa, cũng không thiếu những con người tâm huyết với văn hóa. Điều chúng ta còn thiếu, có lẽ đang thiếu nhất chính là một thể chế đủ mạnh để nâng đỡ những khát vọng ấy, một cơ chế đủ thông thoáng để giải phóng các nguồn lực đang bị nén lại trong đời sống văn hóa. Với Nghị quyết số 80, cần sớm xây dựng hệ thống văn bản hướng dẫn thi hành theo tinh thần mở đường cho phát triển, không "co hẹp" nội dung đột phá của Nghị quyết trong quá trình cụ thể hóa".

Ở một tầng sâu hơn, TS. Đàm Thế Vinh đặt vấn đề về cách tiếp cận thể chế: "Thể chế văn hóa phải được thiết kế trên nền tảng tư duy phát triển quốc gia thay vì chỉ dừng lại ở tư duy quản lý ngành". Đây là một gợi ý mang tính chiến lược. Bởi nếu văn hóa vẫn bị "chia cắt" theo từng lĩnh vực, từng chương trình riêng lẻ, thì rất khó trở thành sức mạnh tổng hợp. Ông nhấn mạnh, văn hóa cần được tích hợp thực chất vào các chiến lược phát triển con người, giáo dục, du lịch, khoa học và công nghệ, đối ngoại và phát triển vùng. Điều này đồng nghĩa với việc thể chế văn hóa không thể đứng riêng, mà phải trở thành một phần hữu cơ của hệ thống chính sách phát triển quốc gia.

Cùng với đó, yêu cầu về quản trị hiện đại cũng được đặt ra rõ ràng hơn bao giờ hết. Theo TS. Đàm Thế Vinh, thể chế phát triển văn hóa phải gắn với quản trị dựa trên dữ liệu và trách nhiệm giải trình. Khi nguồn lực đầu tư ngày càng lớn, phân cấp cho địa phương ngày càng mạnh, thì việc quản lý không thể tiếp tục dựa vào báo cáo hành chính hay phản ứng sự vụ.

Từ góc độ hoàn thiện pháp luật, TS. Nguyễn Huy Phòng đưa ra đề xuất cụ thể: "Cần sớm xây dựng các đạo luật quan trọng như Luật Phát triển công nghiệp văn hóa; Luật về hoạt động sáng tạo văn học, nghệ thuật; Luật Nghệ thuật biểu diễn… Những lĩnh vực này hiện vẫn chủ yếu được điều chỉnh bằng nghị định, thông tư, trong khi thực tiễn đã phát triển rất nhanh". Ông cho rằng việc xây dựng luật cần đảm bảo ngắn gọn, rõ ràng về trách nhiệm, quyền và nghĩa vụ của các chủ thể, đồng thời giải quyết được những yêu cầu mà thực tiễn đang đặt ra. Đây không chỉ là câu chuyện kỹ thuật lập pháp, mà là bước đi cần thiết để tạo nền tảng pháp lý vững chắc cho sự phát triển lâu dài của văn hóa.

Gỡ "nút thắt" thể chế không phải là việc có thể hoàn thành trong ngày một ngày hai, nhưng đó là điều kiện tiên quyết để văn hóa thực sự trở thành nguồn lực phát triển. Khi những rào cản được tháo bỏ, những nguồn lực đang bị "nén" sẽ được giải phóng, tạo nên sức bật mới cho đời sống văn hóa. Nghị quyết số 80 đã đặt ra khung định hướng rõ ràng, vấn đề còn lại là cách chúng ta cụ thể hóa và thực thi với tinh thần đổi mới, dám nghĩ, dám làm. ■

Đưa Hà Nội bứt phá trong kỷ nguyên mới

Ban Thường vụ Thành ủy Hà Nội vừa ban hành Chương trình hành động thực hiện Nghị quyết số 80-NQ/TW. Chương trình xác định con người ở vị trí trung tâm của chiến lược phát triển kinh tế-xã hội, văn hóa phải được đặt ngang tầm với kinh tế, chính trị, xã hội trong chiến lược phát triển Hà Nội, giữ vai trò dẫn dắt phát triển, là trụ cột định hướng, là hệ điều tiết và thúc đẩy nguồn lực nội sinh quan trọng, góp phần bảo đảm phát triển nhanh, bền vững và nâng cao chất lượng cuộc sống nhân dân Thủ đô.

Từ quan điểm đó, thành phố Hà Nội tập trung phát triển văn hóa Thủ đô theo định hướng "Văn hiến - Bản sắc - Sáng tạo - Hội nhập - Kết nối", là giá trị cốt lõi xuyên suốt, nguồn lực nội sinh và sức mạnh mềm, nền tảng hình thành bản lĩnh, trí tuệ và động lực phát triển, bảo đảm các giá trị văn hóa thấm sâu vào mọi lĩnh vực của đời sống. Văn hóa, con người Thủ đô được đặt trên nền tảng hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình và chuẩn mực con người Việt Nam. Xây dựng môi trường văn hóa Thủ đô lành mạnh, nhân văn, sáng tạo, văn minh, hiện đại, giàu bản sắc, trên cả không gian thực và không gian số.

Chương trình đề ra chỉ tiêu cụ thể đến năm 2030 là 100% xã, phường có thiết chế văn hóa, thể thao; 95% thiết chế văn hóa cơ sở hoạt động thường xuyên, hiệu quả; 100% các di tích quốc gia, di tích quốc gia đặc biệt được số hóa và ứng dụng trên các nền tảng số. Thành phố bảo đảm trên 4% tổng chi ngân sách nhà nước hằng năm cho văn hóa và tăng dần theo yêu cầu thực tiễn; các ngành công nghiệp văn hóa đóng góp khoảng 9% GRDP. Chương trình hành động cũng đề ra các mục tiêu đến năm 2035 và tầm nhìn năm 2045…

THU MINH

KINH TẾ ĐÊM BAO GIỜ THỰC SỰ "PHÁT SÁNG"?

LTS: Kinh tế đêm là xu hướng tất yếu và trở thành động lực mới cho tăng trưởng kinh tế của VN. Chính phủ đã phê duyệt Đề án, Bộ, ngành đưa ra những mô hình thí điểm; nhiều địa phương vào cuộc mạnh mẽ, người dân và du khách bắt đầu yêu thích... Tuy nhiên, sau một thời gian nhìn lại, kinh tế đêm vẫn đang ở dạng tiềm năng nếu không dám nói là "đóng băng" bởi nhiều lý do...

Bài 1: Từ trăm hoa khoe sắc đến... "sớm nở tối tàn"

● **H.HẢI - K.CHI - H.AN - T.KHIÊM - H.NHUNG**

Trên cơ sở bám sát chủ trương của Chính phủ và Bộ, ngành, nhiều địa phương trên cả nước đã đồng loạt đầu tư nguồn lực để khai thác tiềm năng, thúc đẩy phát triển kinh tế đêm (KTĐ), như một hướng đi trong phát triển du lịch.

Tuyến phố ẩm thực Nguyễn Thượng Hiền (TP.HCM) "chết yểu" ngay trên biển hiệu

Thế nhưng, chỉ sau một thời gian ngắn, nhiều mô hình KTĐ đã phải đắp chiếu, hoạt động èo uột, "có cũng như không". Theo thống kê, từ cuối năm 2020, cả nước có hơn 20 mô hình KTĐ như chợ đêm, phố đi bộ..., thì nay chỉ còn chưa đến bàn tay. Vì sao lại có cảnh "sớm nở tối tàn"?

"Chết yểu"

Sau nhiều năm triển khai, nhiều mô hình du lịch đêm như khu phố ẩm thực, đi bộ, show diễn nghệ thuật, điểm mua sắm và tham quan đêm… được nhiều địa phương khai trương, đưa vào phục vụ du khách. Hiệu quả bước đầu cũng được các địa phương ghi nhận khi doanh thu du lịch tăng thêm khoảng 20-30%, góp phần tạo việc làm và nâng cao thu nhập đáng kể cho người dân.

Tuy nhiên, phần lớn mô hình du lịch đêm giữ được sức hút ở giai đoạn đầu, sau thời gian ngắn hoạt động, không ít mô hình du lịch đêm đã "tắt đèn" đóng cửa, nhiều tiểu thương buộc phải đóng quầy, nghỉ buôn bán do vắng du khách sử dụng dịch vụ. Điển hình như tại TP.HCM, Phố đi bộ đêm khu vực kỳ đài Quang Trung được UBND quận 10 (thời điểm chưa sát nhập) chính thức vận hành cuối năm 2020 với hơn 40 gian hàng ẩm thực, thời trang, quà lưu niệm… và khu ăn uống tập trung hoạt động rất nhộn nhịp. Thời gian hoạt động của phố đi bộ này từ 18h đến 23h vào các ngày thứ 2 đến Chủ nhật hằng tuần, một số ngày trong tuần còn có chương trình ca nhạc để tăng thêm sức hút đối với du khách, tạo điểm đến văn hóa, du lịch và phát triển KTĐ. Thế nhưng, sau khoảng năm năm hoạt động, theo ghi nhận thực tế của nhóm phóng viên, Phố đi bộ đêm khu vực kỳ đài Quang Trung gần như chỉ còn tồn tại trên bảng hiệu. Thực tế, hầu hết các gian hàng ẩm thực đã đóng cửa, hiện chỉ còn rải rác vài điểm ăn uống như cơm tấm, hủ tiếu và quán nhậu, cùng với đó là gánh hát lô tô và một vài trò chơi dành cho trẻ em. Đáng buồn nhất là cả khu phố rơi vào trầm lắng, vắng bóng khách du lịch, chỉ có hiếm hoi ít vị khách đến đây để chơi lô tô. Nếu như không có bảng hiệu hoành tráng với nội dung "Phố đi bộ đêm khu vực kỳ đài Quang Trung", có lẽ ít ai nhận ra đây là phố đi bộ đêm, một mô hình KTĐ ở TP.HCM, nhất là đối với những người đến đây lần đầu.

Cùng hoàn cảnh với phố đi bộ đêm nói trên là tuyến phố ẩm thực Nguyễn Thượng Hiền thuộc phường Bàn Cờ, TP.HCM. Được UBND quận 3 (thời điểm chưa sáp nhập) khai trương đưa vào hoạt động từ cuối năm 2022 với kỳ vọng sẽ tạo điểm đến hấp dẫn về đêm, tăng sức thu hút khách du lịch, thúc đẩy phát triển kinh tế địa phương. Thời gian đầu, dọc hai bên đường Nguyễn Thượng Hiền có khoảng 100 cơ sở kinh doanh dịch vụ ăn uống với các món ăn đặc trưng và đa dạng. Sau hơn ba năm hoạt động, tuyến phố rơi vào cảnh "chết yểu", hàng quán thưa dần, du khách vắng hoe…

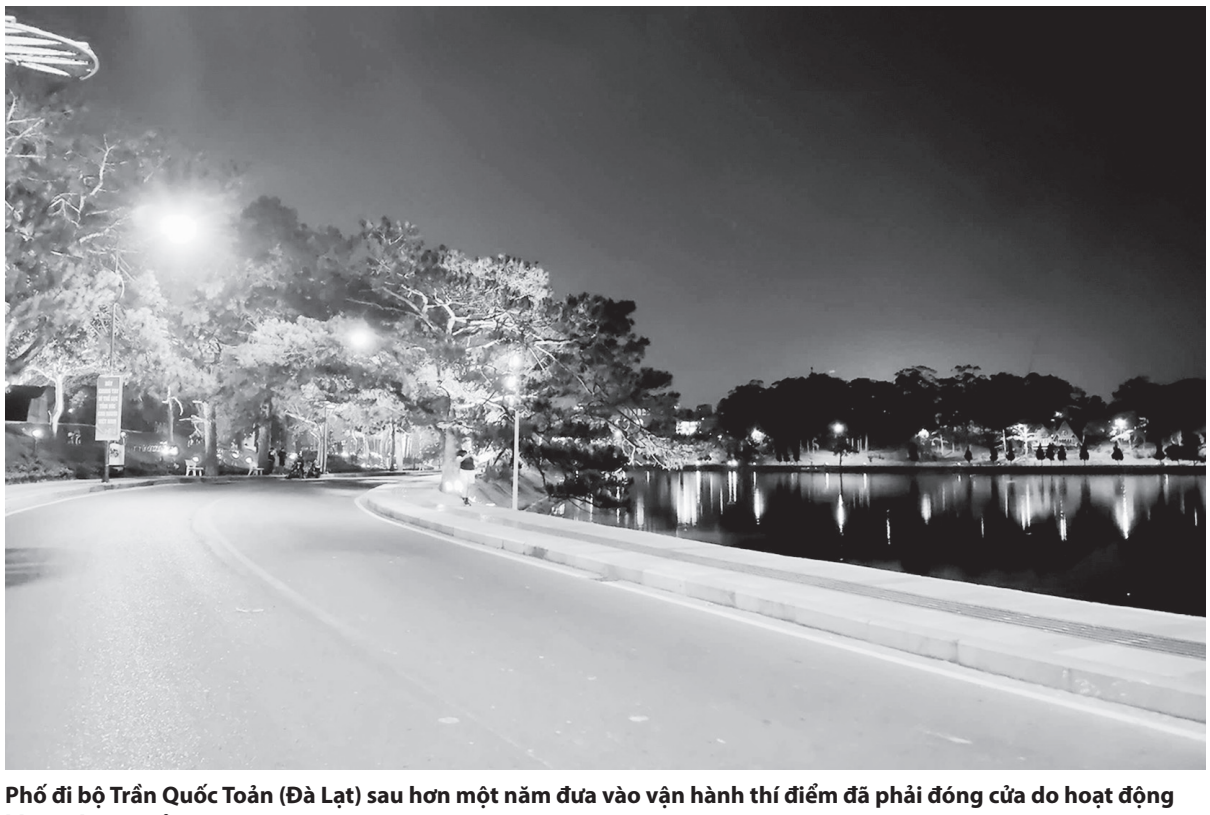
Thậm chí ngay cả biển hiệu của tuyến phố ẩm thực Nguyễn Thượng Hiền do chính quyền địa phương xây dựng trước đây cũng rơi vào tình trạng "chết yểu". Cụ thể, ghi nhận thực tế của phóng viên vào tối ngày 15.4 cho thấy, trong khi hàng quán xung quanh đã lên đèn hoạt động thì hệ thống đèn chiếu sáng của biển hiệu phố ẩm thực lại tắt đèn "nghỉ sớm", dù thời điểm này mới 7 giờ tối. Gần đây nhất vào đầu năm 2024, TP.HCM tiếp tục đưa vào hoạt động hai mô hình du lịch đêm, gồm phố ẩm thực Phan Xích Long (quận Phú Nhuận cũ) và phố đêm Thảo Điền (quận 2 cũ). Tuy nhiên, cả hai mô hình trên chỉ thu hút được người dân và du khách thời điểm ban đầu, hiện rơi vào tình cảnh thưa vắng du khách.

Không chỉ riêng ở TP.HCM, nhiều địa phương khác cũng rơi vào hoàn cảnh tương tự, như kiểu "đầu voi đuôi chuột", "chết yểu" như TP Trường Vinh (Nghệ An); Huế, hay như Cần Thơ...

"Loay hoay" tìm mô hình

Chia sẻ với *Văn Hóa*, Phó Giám đốc Sở Du lịch TP.HCM Lê Trương Hiền Hòa cho biết, chủ trương phát triển sản phẩm du lịch đêm tại TP.HCM được xác định đây là một "mũi nhọn" chiến lược để tăng chi tiêu và kéo dài thời gian lưu trú của du khách.

Theo đó, nhiều địa phương đã chủ động ra mắt các khu phố ẩm thực, phố đêm… chuyên biệt. Tuy nhiên, mô hình vẫn còn manh mún, việc sắp xếp không gian, quản lý tiếng ồn, an ninh trật tự và giao thông tại các điểm du lịch đêm xen kẽ khu dân cư vẫn là bài toán khó. Ông Hòa cũng cho biết, Sở Du lịch đang dự thảo kế hoạch phát triển sản phẩm du lịch đêm với trọng tâm là phát triển đa dạng các loại hình văn hóa - nghệ thuật, vui chơi giải trí, ẩm thực, mua sắm và tham quan đêm. Dựa vào thực trạng hiện nay, ngành du lịch Thành phố đang phải tìm giải pháp chiến lược để khắc phục sự thiếu hụt sản phẩm đặc thù về đêm.

Phố đi bộ Trần Quốc Toản (Đà Lạt) sau hơn một năm đưa vào vận hành thí điểm đã phải đóng cửa do hoạt động không hiệu quả

Trong khi đó tại Đà Nẵng, trước thời điểm sáp nhập, từ năm 2024, UBND tỉnh Quảng Nam (cũ) đã chỉ đạo TP Hội An (cũ) triển khai thực hiện thí điểm mô hình KTĐ phù hợp với lợi thế và điều kiện tại địa phương. Trước đó, địa phương này cũng phê duyệt dự án phát triển khu thương mại KTĐ tại khu vực biển Tân Thịnh - Tân Mỹ (phường Cẩm An cũ) với quy mô dự kiến hơn 3.700m². Tuy nhiên, đến thời điểm này vẫn chưa thể triển khai các phương án nói trên. Hội An đang nỗ lực xây dựng, làm mới KTĐ, trong đó chủ yếu tập trung hoàn thiện một số sản phẩm đã có thương hiệu như: Phố đêm Hội An, phố đi bộ, khám phá ẩm thực, chợ đêm tại khu vực Đồng Hiệp, một số tuyến đường phía bên kia sông Hoài; đi thuyền

ngắm hoàng hôn, thả hoa đăng trên sông Hoài, thưởng thức hô hát bài chòi… Theo nhận định của nhiều chuyên gia, doanh nghiệp du lịch và du khách, hầu hết các hoạt động KTĐ ở Hội An hiện nay vẫn còn khá trầm lắng, đơn điệu, chưa đáp ứng được nhu cầu của du khách.

Với bề dày di sản phong phú và hệ giá trị văn hóa đặc sắc, Hà Nội đang đứng trước cơ hội lớn để biến KTĐ thành động lực tăng trưởng mới. Tuy nhiên, Hà Nội vẫn chưa thể khai thác hiệu quả "mỏ vàng" này, dù đã bớt cảnh "cơm tối, rối nước" khi có thêm nhiều sản phẩm du lịch, văn hóa như biểu diễn nghệ thuật… Bà Đỗ Thu Hằng, Phó Giám đốc Sở Tài chính Hà Nội cho biết, Hà Nội sẽ kích hoạt động lực dịch vụ, tiêu dùng thông qua thí điểm KTĐ có kiểm soát tại Hoàn Kiếm, Tây Hồ; mở rộng khung giờ hoạt động…

Triển khai thí điểm mô hình phát triển KTĐ từ năm 2023, phường Đà Lạt (Lâm Đồng) kỳ vọng sẽ làm thay đổi diện mạo du lịch Đà Lạt, từ một thành phố "ngủ sớm" thành điểm đến có nhịp sống sôi động, hấp dẫn về đêm, tích hợp nhiều hoạt động từ mua sắm, ẩm thực đến biểu diễn nghệ thuật. Tuy nhiên qua thực tế triển khai, nhiều mô hình được kỳ vọng trở thành "cú hích" cho du lịch địa phương hiện rơi vào tình trạng hoạt động cầm chừng, vận hành chưa hiệu quả. Phần lớn các hoạt động KTĐ tại Đà Lạt vẫn tập trung quanh khu vực chợ đêm truyền thống, trong khi các không gian khác chưa tạo được sức hút tương xứng. Một số tuyến phố được thí điểm tổ chức đi bộ, kinh doanh đêm hoạt động thiếu liên kết, nội dung nghèo nàn, vắng bóng dịch vụ sau 10 giờ đêm, dẫn đến tình trạng "đông lúc đầu - vắng về sau". Đa số các chương trình biểu diễn nghệ thuật còn rời rạc, thiếu tính chuyên nghiệp và chưa đủ sức "níu chân" du khách.

Tại tuyến phố đi bộ Trần Quốc Toản dọc hồ Xuân Hương được đưa vào hoạt động thử nghiệm từ tháng 6.2024 với kỳ vọng sẽ tạo thêm sản phẩm du lịch đêm cho địa phương với các không gian vui chơi, giải trí, thưởng thức văn hóa - nghệ thuật và ẩm thực cho du khách cũng như kết nối với các điểm du lịch lân cận như hồ Xuân Hương, Quảng trường Lâm Viên, Vườn hoa thành phố và chợ đêm Đà Lạt. Thế nhưng, sau hơn một năm đưa vào hoạt động, tuyến phố này đã chính thức đóng cửa vì hoạt động không hiệu quả trong việc thu hút du khách như kỳ vọng ban đầu.

Thiếu "nhạc trưởng"

Theo nhận định của nhiều chuyên gia KTĐ, doanh nghiệp du lịch và cả cơ quan quản lý, phần lớn mô hình du lịch đêm được đưa vào khai thác trong thời gian qua còn nhỏ lẻ, đầu tư manh mún, hoạt động đơn điệu và rời rạc, thiếu liên kết. Ông Văn Bá Sơn nhìn nhận, nguyên nhân chủ yếu dẫn đến thực trạng này là do thiếu những hướng dẫn cụ thể từ cơ quan quản lý, chính quyền địa phương; nhất là cơ chế và chính sách hỗ trợ, quy hoạch những phân khu để phát triển các dịch vụ KTĐ bài bản.

Nhìn tổng thể vào các mô hình tại TP.HCM cho thấy, hoạt động KTĐ chủ yếu tập trung vào lĩnh vực ẩm thực, giải trí ở một số tuyến phố đi bộ thuộc khu vực trung tâm. Ông Lưu Nhật Tuấn, Phó Chủ tịch Hiệp hội Ẩm thực TP.HCM, chuyên gia vận hành KTĐ nhận định, hiện các điểm dịch vụ đêm của thành phố đang nằm rời rạc chỗ này chỗ kia, và chưa có hệ sinh thái dịch vụ đêm hoàn chỉnh. Theo ông Tuấn, bản thân KTĐ không phải hoạt động 18h đến 22h, mà "nặng nhất" là khúc sau 22h trở đi, không chỉ riêng khách quốc tế mới có nhu cầu chơi thâu đêm mà ngay cả du khách nội địa khi đến TP.HCM họ vẫn có nhu cầu trải nghiệm, tham quan, khám phá dịch vụ đến tận khuya. Thế nhưng mới 22h, các nơi đã tắt điện, đóng cửa hết, du khách không biết đi đâu?

Ông Tuấn cho biết, cách đây một năm có làm việc với Sở Công thương TP.HCM và UBND quận 1 (thời điểm chưa sáp nhập) về đề án KTĐ, các đơn vị này rất ủng hộ. "Nhưng vấn đề là để làm được KTĐ phải lấy ý kiến của rất nhiều Sở, ngành liên quan, và khi đến gặp Sở này thì tắc, qua gặp ngành kia cũng tắc, do vướng các quy định hiện hành. Rồi có ý kiến là "phố ẩm thực thì mấy ông đừng cho uống bia… nha", ông Tuấn nói. Ông Nguyễn Nguyên Phương, Phó Giám đốc Sở Công thương TP.HCM cho biết, Trung ương và thành phố đã có chỉ đạo về phát triển KTĐ, nhưng khi triển khai trong thực tế thì gặp rất nhiều vướng mắc, từ tổ chức quản lý cho đến chính sách vận hành... do thành phố chưa xác định được "nhạc trưởng" giữ vai trò chung.

Đây cũng là nguyên nhân lý giải vì sao TP.HCM là "đầu tàu" kinh tế của cả nước nhưng vẫn chưa hình thành được hệ sinh thái KTĐ hoàn chỉnh đúng nghĩa, chưa có một mô hình du lịch đêm xứng tầm để khai thác hết tiềm năng; thiếu sản phẩm văn hóa nghệ thuật đẳng cấp và các khu mua sắm chuyên biệt để giữ chân du khách. Cách đây 4 năm, UBND TP.HCM đã giao cho Viện Nghiên cứu phát triển thành phố xây dựng đề án phát triển KTĐ, thế nhưng đến nay vẫn chưa xong. Hiện nay để "chống cháy", UBND thành phố giao lại cho Sở Công thương làm đơn vị chủ trì, tham mưu đề xuất khi có ý tưởng triển khai và đầu tư vào KTĐ. ■

(Còn tiếp)

TRIỂN KHAI CHƯƠNG TRÌNH MỤC TIÊU QUỐC GIA VỀ PHÁT TRIỂN VĂN HÓA:

Nêu cao trách nhiệm của từng địa phương

● **HÀ AN**

Một trong những vấn đề thu hút sự quan tâm tại họp báo thường kỳ quý I.2026 của Bộ VHTTDL là việc triển khai Chương trình mục tiêu quốc gia về phát triển văn hóa giai đoạn 2025-2035 (Chương trình).

Quang cảnh Họp báo thường kỳ Ảnh: TR.HUẤN

Ông Cao Lê Tuấn Anh, Chánh Văn phòng, Người phát ngôn Bộ VHTTDL cho biết, Bộ là cơ quan được giao chủ trì tham mưu xây dựng, ban hành và tổ chức triển khai Chương trình. Đây là một nhiệm vụ lớn, đòi hỏi sự phối hợp chặt chẽ giữa nhiều Bộ, ngành và địa phương, đồng thời cần một khung pháp lý đủ mạnh để bảo đảm hiệu quả thực thi.

Cung cấp thông tin về tiến độ triển khai, ông Cao Lê Tuấn Anh cho biết, Bộ trưởng Bộ VHTTDL đã ban hành các Thông tư liên quan đến định mức và nội dung triển khai Chương trình. Những văn bản này đóng vai trò nền tảng, giúp các địa phương có căn cứ cụ thể để xây dựng kế hoạch và triển khai các dự án thành phần. Liên quan đến nguồn lực, Bộ VHTTDL giữ vai trò tổng hợp nhu cầu từ các địa phương để báo cáo Bộ Tài chính. Trên cơ sở đó, Bộ Tài chính sẽ cân đối và phân bổ dự toán ngân sách phù hợp với khả năng của Nhà nước cũng như yêu cầu thực tiễn.

Điểm đáng chú ý trong triển khai Chương trình là nguyên tắc phân cấp mạnh mẽ cho địa phương. "Nguyên tắc triển khai chương trình được xác định rõ là "địa phương quyết, địa phương làm, địa phương chịu trách nhiệm". Kinh phí sẽ được phân bổ trực tiếp về các tỉnh, thành phố; căn cứ vào mục tiêu và nhu cầu thực tế, các địa phương chủ động quyết định nội dung đầu tư", ông Tuấn Anh nhấn mạnh. Theo đại diện Bộ VHTTDL, cách làm này không chỉ giúp phát huy tính chủ động, sáng tạo của địa phương mà còn gắn trách nhiệm cụ thể với từng cấp quản lý. Bộ VHTTDL sẽ không can thiệp vào việc quản lý, sử dụng kinh phí cụ thể tại địa phương, mà tập trung vào vai trò hướng dẫn, tổng hợp và giám sát chung, bảo đảm chương trình được triển khai đúng mục tiêu, hiệu quả.

Chánh Văn phòng, Người phát ngôn Bộ VHTTDL cũng cho biết, Bộ đang tích cực phối hợp với các Bộ, ngành liên quan để hoàn thiện các nội dung, chuẩn bị cho việc triển khai trong giai đoạn tới. Đây được kỳ vọng sẽ là một chương trình tổng thể, có quy mô lớn, tương tự như các chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới hay giảm nghèo bền vững, qua đó tập trung nguồn lực đầu tư cho văn hóa.

Làm rõ hơn về cơ chế vận hành của Chương trình, bà Nguyễn Thị Hồng Liên, Phó Vụ trưởng Vụ Kế hoạch, Tài chính cung cấp nhiều thông tin chi tiết liên quan đến phân bổ và giám sát nguồn lực.

Theo bà Liên, tính minh bạch trong phân bổ kinh phí được bảo đảm trên cơ sở Nghị quyết 162 của Quốc hội "Phê duyệt chủ trương đầu tư Chương trình mục tiêu quốc gia về phát triển văn hóa giai đoạn 2025-2035" và giao Chính phủ xây dựng khung pháp lý thực hiện. Trên cơ sở đó, Bộ VHTTDL đã trình Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định 42 vào tháng 11.2025. Quyết định 42 ban hành Bộ tiêu chí phát triển văn hóa toàn diện, áp dụng cho toàn bộ hoạt động văn hóa giai đoạn 2025-2035. Đây cũng là căn cứ quan trọng để đánh giá hiệu quả thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia về phát triển văn hóa giai đoạn 2025-2035, với 180 nhiệm vụ đã được Quốc hội phê duyệt đều hướng tới đáp ứng các chỉ số trong bộ tiêu chí này.

Để bảo đảm triển khai đồng bộ, Bộ VHTTDL đã ban hành Thông tư 07, đồng thời các Bộ, ngành liên quan cũng đã có hướng dẫn cụ thể để các địa phương có thể triển khai ngay khi được phân bổ vốn. Về nguyên tắc phân bổ, Bộ thực hiện đúng quy định pháp luật, tổng hợp nhu cầu từ các địa phương và phối hợp chặt chẽ với Bộ Tài chính trình Thủ tướng phương án phân bổ kinh phí. Việc phân bổ được thực hiện nghiêm túc, bám sát nguyên tắc đã được phê duyệt và tuân thủ Luật Ngân sách Nhà nước. Trong trường hợp địa phương đề xuất mức kinh phí thấp hơn định mức, việc phân bổ cũng được thực hiện theo đúng nhu cầu thực tế, bảo đảm tính linh hoạt nhưng vẫn trong khuôn khổ quy định.

Hiện nay, hồ sơ phân bổ kinh phí đang được hoàn thiện để trình cấp có thẩm quyền xem xét tại kỳ họp Quốc hội sắp tới. Điều này nhằm bảo đảm các địa phương có thể sớm triển khai chương trình ngay khi được phê duyệt. Đáng chú ý, Nghị quyết 162 cũng đã tạo cơ chế nhằm thúc đẩy tiến độ giải ngân, cho phép địa phương chủ động hơn trong triển khai các dự án đầu tư công, một điểm mới nhằm khắc phục tình trạng chậm giải ngân thường gặp trước đây, tạo điều kiện để giải ngân nhanh. Về công tác giám sát, trong quá trình triển khai tới đây, để tăng cường tính minh bạch trong giám sát giải ngân, sẽ có hai hệ thống song song thực hiện chức năng kiểm tra, giám sát.

Theo đó, ngoài việc thực hiện theo Nghị định số 358/2025/NĐ-CP của Chính phủ: Quy định cơ chế quản lý, tổ chức thực hiện các Chương trình ban hành ngày 31.12.2025 đã thiết lập ra hệ thống quản lý đối với Chương trình. Trong thời gian tới, Bộ VHTTDL sẽ xây dựng thêm một hệ thống giám sát riêng song song với hệ thống quản lý chung theo Nghị định 358 do Bộ Tài chính vận hành, chủ yếu tập trung theo dõi tiến độ giải ngân, xử lý vướng mắc trong giải ngân và công tác giải phóng mặt bằng. Hệ thống này nhằm bảo đảm sự đồng bộ giữa tiến độ thực hiện và tiến độ giải ngân, tránh tình trạng phân bổ kinh phí không gắn với khả năng triển khai thực tế. Đại diện Vụ Kế hoạch Tài chính cũng cho biết, đến thời điểm hiện nay, chưa có nguồn kinh phí nào của Chương trình được giải ngân, do đang hoàn thiện thủ tục trình cấp có thẩm quyền phê duyệt. Tuy nhiên, dự toán năm 2026 sẽ giải ngân khoản kinh phí hơn 7.000 tỉ đồng. ■

"Đánh thức" văn học bằng sân khấu học đường

● **THANH MAI**

Khi văn học rời trang sách để bước lên sân khấu, những giá trị nghệ thuật không còn xa cách mà trở thành trải nghiệm sống động, giàu cảm xúc đối với học sinh. Tại Hà Nội, mô hình sân khấu học đường đang được thúc đẩy mạnh mẽ như một hướng tiếp cận mới trong giáo dục thẩm mỹ, mở ra cơ hội đưa nghệ thuật đến gần hơn với thế hệ trẻ. Tuy vậy, để không dừng lại ở phong trào, mô hình này đòi hỏi những giải pháp đồng bộ, bài bản nhằm phát huy hiệu quả bền vững.

Biến sân khấu học đường thành "lớp học mở"

Tại Hà Nội, Đề án sân khấu học đường năm 2026 không chỉ dừng ở chủ trương mang tính khuyến khích, mà đang được triển khai với mục tiêu và lộ trình rõ ràng. Dưới sự chỉ đạo của UBND TP và Sở VHTT Hà Nội, 6 đơn vị nghệ thuật được giao nhiệm vụ dàn dựng, biểu diễn theo từng loại hình, từ đó hình thành mạng lưới đưa sân khấu vào trường học theo hướng đồng bộ. Sân khấu không còn là hoạt động ngoại khóa đơn lẻ, mà dần trở thành "phương tiện giáo dục", nơi văn học được chuyển hóa thành trải nghiệm trực quan, giàu cảm xúc.

Nhà hát Chèo Hà Nội duy trì tần suất biểu diễn đều đặn; riêng tháng 4.2026 đã có 15 suất diễn tại các trường học, mang đến những tích truyện quen thuộc như *Cây tre trăm đốt, Thằng Bờm, Quan Âm Thị Kính*. Ở lĩnh vực kịch nói, Nhà hát Kịch Hà Nội tiếp cận theo hướng sân khấu hóa các tác phẩm văn học. Với khoảng 40 buổi diễn dự kiến trong tháng 4.2026, các vở như: *Chuyện người con gái Nam Xương, Huyền tích Hồ Gươm*… được dàn dựng như những "tiết học mở", nơi kiến thức được "kích hoạt" bằng hình ảnh, âm thanh và cảm xúc. Theo NSƯT Thiện Tùng (Trưởng đoàn kịch I, Nhà hát Kịch Hà Nội), việc lựa chọn những tác phẩm tiêu biểu để sân khấu hóa giúp học sinh dễ hiểu, dễ cảm, đồng thời nuôi dưỡng hứng thú với văn học và nghệ thuật sân khấu.

Trong khi đó, Nhà hát Múa rối Thăng Long mở rộng biên độ tiếp cận xuống cấp tiểu học, triển khai biểu diễn trên diện rộng, từ nội thành đến vùng ven. Việc lựa chọn múa rối - loại hình giàu tính kể chuyện và trực quan - cho thấy sự điều chỉnh linh hoạt theo từng lứa tuổi, đồng thời góp phần đưa các giá trị văn hóa truyền thống thấm dần vào nhận thức thẩm mỹ ban đầu của học sinh. Giám đốc Nhà hát Múa rối Thăng Long, NSƯT Trần Thị Hiền nhấn mạnh: "Chúng tôi xác định việc triển khai Đề án sân khấu học đường năm 2026 là nhiệm vụ quan trọng, đồng thời cũng là cơ hội để phát huy thế mạnh của nghệ thuật múa rối trong môi trường giáo dục. Nhà hát mong muốn mỗi buổi biểu diễn không chỉ đem đến cho học sinh một chương trình nghệ thuật hấp dẫn, mà còn góp phần khơi gợi tình yêu văn học, bồi đắp cảm xúc thẩm mỹ và lan tỏa giá trị văn hóa truyền thống đến với thế hệ trẻ Thủ đô".

Các em học sinh hào hứng giao lưu cùng các nghệ sĩ Nhà hát Múa rối Thăng Long

Nghị quyết số 80-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển văn hóa Việt Nam đặt mục tiêu đến năm 2030, 100% học sinh, học viên, sinh viên trong hệ thống giáo dục quốc dân được tiếp cận, tham gia thường xuyên và hiệu quả các hoạt động nghệ thuật, giáo dục di sản văn hóa. Đây là chỉ tiêu định hướng quan trọng, đồng thời tạo nền tảng để các mô hình như sân khấu học đường phát triển theo chiều sâu, qua đó đưa nghệ thuật trở thành một phần thiết yếu trong đời sống học đường.

Đáng chú ý, song song với dòng chảy từ các đơn vị nghệ thuật chuyên nghiệp, một hệ sinh thái sân khấu học đường "tự thân" cũng đang hình thành. Những CLB kịch như "Life's so drama" đã mở rộng ra nhiều trường THPT, tạo nên cộng đồng sáng tạo trẻ với các dự án sân khấu được đầu tư bài bản. Ở đây, học sinh được trực tiếp tham gia vào toàn bộ quá trình sáng tạo, từ ý tưởng, kịch bản đến biểu diễn. CLB đã duy trì chuỗi chương trình thường niên *On stage* với nhiều chủ đề như: *Di họa* (2019), *Huyễn ảnh* (2020), *Viễn mộng* (2022), *Khi trời nổi gió* (2023), *Năm ngàn dặm* (2024), *Rạch Cạn* (2025)…

Ở cấp độ nhà trường, Hệ thống Trường liên cấp Newton duy trì đều đặn Gala sân khấu hóa tác phẩm văn học như một hoạt động thường niên. Năm học 2025-2026, chương trình quy tụ hơn 100 tiết mục, gần 5.000 học sinh trực tiếp hóa thân thành nhân vật, cho thấy sức lan tỏa rõ nét của mô hình này. Trên sân khấu, các em không dừng ở việc tái hiện tác phẩm, mà chủ động cảm nhận, lý giải và "sống" cùng văn học theo cách riêng.

Gỡ "nút thắt" để phát huy hiệu quả bền vững

Dù sân khấu học đường đang được nhiều địa phương và các đơn vị nghệ thuật thuộc Bộ VHTTDL triển khai tích cực, nhưng thực tế vẫn còn không ít rào cản khiến hiệu quả chưa đạt như kỳ vọng.

Trước hết là điều kiện cơ sở vật chất tại trường học còn hạn chế. Nhiều buổi diễn phải tổ chức trong không gian tạm, thiếu hệ thống âm thanh, ánh sáng phù hợp, phần nào làm giảm trải nghiệm, nhất là với những loại hình đòi hỏi kỹ thuật như múa rối hay kịch nói. Bên cạnh đó, nội dung cũng đặt ra không ít vấn đề. Dù nguồn tác phẩm văn học khá phong phú, nhưng không phải tác phẩm nào cũng dễ chuyển thể lên sân khấu. Ngoài ra, cách tiếp cận ở một số chương trình vẫn thiên về trình diễn một chiều. Học sinh chủ yếu xem, ít cơ hội tương tác hoặc tham gia. Nếu thiếu sự duy trì thường xuyên cùng cách tổ chức linh hoạt, hoạt động này sẽ khó trở thành một phần quen thuộc, bền vững trong đời sống học đường.

Vì vậy, để mô hình sân khấu học đường phát huy hiệu quả, cần những giải pháp đồng bộ, linh hoạt hơn trong tổ chức. Theo đạo diễn, NSƯT Lê Ánh Tuyết (Trưởng đoàn Ca múa nhạc, Nhà hát Tuổi Trẻ), bên cạnh việc đưa sân khấu vào trường học, cần đưa học sinh đến rạp để tận dụng không gian biểu diễn chuyên nghiệp, nâng cao chất lượng trải nghiệm. Đây không đơn thuần là câu chuyện kỹ thuật, mà là cách để các em cảm nhận trọn vẹn hơn ngôn ngữ sân khấu.

Cùng với đó, khâu kịch bản cần được đầu tư bài bản, khuyến khích sáng tác mới và chuyển thể có chọn lọc, phù hợp với tâm lý, độ tuổi học sinh, tránh dàn dựng dàn trải, thiếu điểm nhấn.

Bên cạnh việc nâng cao chất lượng biểu diễn, cách tiếp cận cũng cần được điều chỉnh theo hướng mở và tăng tính tương tác. Sau mỗi buổi diễn, có thể tổ chức các hoạt động giao lưu, thảo luận để học sinh trực tiếp trao đổi với nghệ sĩ, từ đó hiểu sâu hơn về nhân vật, tình huống và thông điệp của tác phẩm. Đồng thời, việc phát triển các câu lạc bộ sân khấu trong nhà trường sẽ tạo điều kiện để học sinh không chỉ xem mà còn được tham gia sáng tạo, từng bước hình thành kỹ năng và cảm xúc thẩm mỹ.

Ở góc nhìn dài hạn, đạo diễn Thúy Hằng (Đoàn Ca múa nhạc, Nhà hát Tuổi Trẻ) cho rằng, sân khấu học đường cần được đặt trong một định hướng bền vững, trở thành một phần của giáo dục thẩm mỹ thay vì chỉ là những hoạt động ngắn hạn. Khi được đầu tư đúng hướng, cả về nội dung lẫn cách tổ chức, mô hình này sẽ không dừng ở việc truyền tải tác phẩm, mà góp phần nuôi dưỡng cảm xúc, hình thành thói quen thưởng thức nghệ thuật và xây dựng lớp khán giả trẻ cho tương lai. ■

Trưng bày tranh *82 năm - Khoa học, bục giảng và cọ màu*

Vừa qua, tại Hà Nội diễn ra trưng bày tranh *82 năm - Khoa học, bục giảng và cọ màu*, giới thiệu gần 100 tác phẩm sơn acrylic của GS vật lý Hoàng Nghị. Phần lớn tác phẩm xoay quanh vẻ đẹp phong cảnh Việt Nam với những hình ảnh quen thuộc như làng quê, núi rừng, sông nước, biển cả… Tranh mang vẻ mộc mạc, bố cục giản dị, màu sắc tiết chế, thiên về cảm nhận chân thực hơn là phô diễn kỹ thuật. Một số tác phẩm mở ra lát cắt hiện thực rõ nét hơn: Mưa bão, biển động hay vùng ngập lũ, nơi thiên nhiên không còn là phông nền tĩnh lặng mà trở thành lực tác động trực tiếp đến đời sống con người. Xen giữa là những bức tái hiện không gian sinh hoạt quen thuộc, gợi nhắc một thời đã qua, tạo chiều sâu cho mạch cảm xúc của toàn bộ trưng bày.

Theo GS Hoàng Nghị, ông chọn phong cách tả thực, bám sát thói quen quan sát, đồng thời tuân thủ những nguyên tắc cơ bản của hội họa như bố cục, tỷ lệ, màu sắc và luật xa - gần… như một cách giữ cân bằng giữa tư duy khoa học và cảm hứng nghệ thuật.

MAI HOA

Tài năng nhí và những bước đi sau ánh hào quang

● **BÁ TRƯỜNG**

Trong đêm concert *Luminarhy* diễn ra đầu tháng 4 vừa qua tại TP.HCM, khoảnh khắc Rhyder và Phương Mỹ Chi đứng chung sân khấu đã tạo nên cao trào cảm xúc cho hàng ngàn khán giả. Đã 13 năm kể từ *Giọng hát Việt nhí 2013*, hai gương mặt bé thơ từng gắn với ký ức công chúng nay đã trưởng thành, khẳng định vị trí bằng hình ảnh những nghệ sĩ thực thụ.

Khoảnh khắc Rhyder và Phương Mỹ Chi đứng chung sân khấu đã tạo nên cao trào cảm xúc cho hàng ngàn khán giả

Tuy nhiên, đằng sau sự thăng hoa ấy là một hành trình chông chênh, nơi hào quang sớm có thể là bệ phóng, nhưng cũng dễ trở thành chiếc bóng khổng lồ che lấp cả sự nghiệp nếu người nghệ sĩ thiếu bản lĩnh đường dài.

Cuộc di cư khỏi "vùng an toàn"

Với một tài năng nhí, thử thách lớn nhất không nằm ở đối thủ trên bảng xếp hạng, mà ở thời gian và kỳ vọng từ công chúng. Khi lớn lên, sự thay đổi ngoại hình, đặc biệt là giai đoạn vỡ giọng, dễ trở thành rào cản khiến khán giả dần quay lưng. Rhyder (Quang Anh) là một ví dụ rõ nét cho hành trình nhiều trắc trở này. Đăng quang Quán quân khi mới 12 tuổi, cậu bé trải qua thời gian dài khủng hoảng vì vỡ giọng. Cái tên Quang Anh từng là bảo chứng cho thành công, nhưng cũng trở thành áp lực khiến chàng ca sĩ trẻ mất thêm thời gian để định hình lại phong cách. Có lúc, Rhyder còn vướng vào những lùm xùm không đáng có tại các sân chơi âm nhạc.

Chỉ đến khi bứt phá tại *Rap Việt* và đặc biệt là giành ngôi vị Á quân *Anh trai say hi* năm 2024, mọi người mới thực sự công nhận những nỗ lực của anh. Tại đây, Rhyder không chỉ hát mà còn viết nên câu chuyện kỳ diệu cho chính mình khi tham gia sáng tác các bản hit như *Hào quang, Chân thành*... liên tục lọt top thịnh hành. Đêm nhạc đầu tay *Luminarhy* đánh dấu tuổi 25 rực rỡ là lời khẳng định về hình ảnh một nghệ sĩ toàn năng biết sáng tác, chơi nhạc cụ, trình diễn làm chủ sân khấu. Rhyder đã chứng minh, để giữ vững hào quang, người nghệ sĩ phải dám thay đổi, dù quá trình đó không ít ngờ vực và tranh cãi.

Cùng bước ra từ cuộc thi năm ấy, Phương Mỹ Chi chọn con đường thích nghi bền bỉ hơn nhưng không kém phần quyết liệt. Từ hình ảnh "cô bé dân ca", cô đã dũng cảm tách ra hoạt động độc lập từ năm 2019 và thực hiện cuộc "lột xác" ngoạn mục với album *Vũ trụ cò bay*. Việc kết hợp âm nhạc hiện đại với chất liệu văn học, truyền thống đã giúp Phương Mỹ Chi mở rộng đối tượng khán giả, giữ được sức hút giữa thị trường cạnh tranh cao. Năm 2025, cô tiếp tục chinh phục sân chơi quốc tế *Sing! Asia* với vị trí Top 3 và trở thành Quán quân *Em xinh say hi*. Thành công của Phương Mỹ Chi cho thấy hào quang năm xưa không phải là rào cản nếu nghệ sĩ biết dùng nó làm nền tảng để kể những câu chuyện mới mẻ và sáng tạo hơn.

Tuy vậy, không phải ai cũng dễ dàng bước ra khỏi cái bóng của sự nổi tiếng từ sớm. Bé Ben - Hoàng Quân, Quán quân *Gương mặt thân quen nhí* 2015, từng chia sẻ hào quang thời nhỏ là rào cản lớn, buộc anh phải nỗ lực nhiều hơn để khán giả chấp nhận một diện mạo trưởng thành. Tương tự, "cậu bé tóc xù" Hoàng Anh Doraemon sau nhiều năm mờ nhạt đã đổi nghệ danh thành M-Won, tìm hướng đi mới cho sự nghiệp. Những cái tên như Gia Khiêm, Đức Vĩnh vẫn đang miệt mài trong hành trình định vị lại bản thân, nơi mỗi bước đi đều chịu áp lực phải khác đi nhưng vẫn giữ được dấu ấn cũ. Ngay cả Hồ Văn Cường, dù vẫn đều đặn chạy show, cũng chưa thực sự thoát ra khỏi hình ảnh của gần 10 năm trước trong mắt khán giả.

Những nốt trầm đáng tiếc

Nếu Rhyder và Phương Mỹ Chi là những câu chuyện truyền cảm hứng, thì hành trình của Nguyễn Thiện Nhân lại mang đến nhiều nốt trầm đáng suy ngẫm. Từng là Quán quân *Giọng hát Việt nhí 2014*, được đặt lên bàn cân cùng Phương Mỹ Chi, sự nghiệp của cô hiện tại lại khá chông chênh. Thay vì những dự án âm nhạc bùng nổ, tên tuổi của Thiện Nhân gắn liền với những ồn ào đời tư và biến cố gia đình. Sự chững lại của Thiện Nhân là lời cảnh báo về sự mong manh của hào quang sớm. Khi một tài năng trẻ thiếu đi sự ổn định trong cuộc sống hoặc bị cuốn vào những cơn bão drama, con đường nghệ thuật rất dễ bị đứt gãy.

Thách thức đối với các tài năng nhí không chỉ dừng lại ở việc hoàn thiện kỹ năng chuyên môn mà còn nằm ở bản lĩnh tâm lý trước những áp lực vô hình. Việc đạt được thành tựu lớn khi mới 11-12 tuổi vô tình tạo ra một bài toán khó về việc duy trì phong độ và đáp ứng kỳ vọng từ công chúng. Để tránh bị gắn mác "ngôi sao hết thời", những nghệ sĩ trẻ buộc phải khắt khe hơn với bản thân và không được phép lơ là trong hoạt động nghệ thuật. Đây vốn là tình cảnh chung mà nhiều cái tên như Xuân Nghi hay DuyBi từng đối mặt. Có thể kể đến trường hợp của Khánh An, sau danh hiệu Á quân *Solo cùng bolero* năm 2019, cô phải tìm kiếm cơ hội mới tại một sân chơi khác vào năm 2024; hay Izara Thiên Nga cũng nỗ lực định vị lại cá tính âm nhạc thông qua dự án cá nhân ở tuổi 17 sau nhiều năm đăng quang cuộc thi *Hãy nghe tôi hát 2020*…

Đứng từ góc độ chuyên môn, sự gắn bó quá sâu đậm của khán giả với hình ảnh thơ ngây thuở nhỏ thường trở thành rào cản khiến họ khó chấp nhận phiên bản trưởng thành của các sao nhí. Thực trạng chung cho thấy, sau khi rời các cuộc thi truyền hình, nhiều tài năng trẻ rơi vào tình trạng mông lung, thiếu định hướng. Các sân chơi âm nhạc thực chất chỉ là bệ phóng ban đầu, nếu không cập nhật xu hướng cũng như sự hỗ trợ từ một ê kíp chuyên nghiệp, khả năng bứt phá là rất thấp. Ngược lại, những dự án đầu tư quy mô của Phương Mỹ Chi đã minh chứng rằng tư duy làm nghề chỉn chu và sự đầu tư nghiêm túc là những yếu tố then chốt để giữ vững sức nóng trong lòng công chúng.

Hành trình từ một "hào quang nhí" đến một nghệ sĩ trưởng thành chưa bao giờ là bằng phẳng. Nó đòi hỏi một bản lĩnh thép để vượt qua những so sánh nghiệt ngã với chính mình trong quá khứ. Hiệu ứng tài năng nhí cũng chưa bao giờ là đủ cho một hành trình dài nếu thiếu trau dồi kỹ năng, kiến thức và sự nhạy bén với thị trường âm nhạc thay đổi không ngừng. Ánh hào quang tuổi thơ có thể rực rỡ, nhưng chính nỗ lực bền bỉ và sự dũng cảm bước ra khỏi vùng an toàn mới là thứ giúp người nghệ sĩ thực thụ đứng vững dưới ánh đèn sân khấu suốt cả cuộc đời.

Những khoảnh khắc giao thoa giữa cũ và mới, giữa hoài niệm và hiện đại như concert của Rhyder hay Phương Mỹ Chi vừa qua chính là tín hiệu lạc quan, cho thấy một thế hệ nghệ sĩ trẻ đang nỗ lực không ngừng để viết tiếp chương mới cho sự nghiệp, vượt qua mọi rào cản của cái bóng quá khứ để tỏa sáng bằng thực lực ở hiện tại. ■

Sách và công nghiệp văn hóa

Trong khuôn khổ Hội sách và Văn hóa đọc TP Hà Nội, tọa đàm "Sách và công nghiệp văn hóa" sẽ diễn ra sáng 21.4 tại sân khấu Phố sách 19/12 (phường Cửa Nam). Sự kiện quy tụ nhiều diễn giả như PGS. TS Nguyễn Toàn Thắng, bà Khúc Thị Hoa Phượng, TS Nguyễn Mạnh Hùng, bà Cao Phượng Diễm và nhà văn Hà Thủy Nguyên.

Tọa đàm đặt ra vấn đề về vị trí của sách và tri thức trong bức tranh công nghiệp văn hóa đang định hình. Các diễn giả sẽ làm rõ khái niệm công nghiệp văn hóa, đồng thời đối chiếu với mô hình phát triển của các tập đoàn truyền thông quốc tế. Từ thực tiễn, những chia sẻ về thị trường sách trong nước cũng được đưa ra, chỉ rõ các điểm nghẽn khiến ngành xuất bản chưa phát huy hết vai trò nền tảng, qua đó gợi mở hướng đi bền vững. **HOÀNG MY**

Viết truyện sử cho thời hiện đại

Đây là chủ đề tọa đàm diễn ra lúc 19h ngày 24.4 tại Phố sách 19/12 (phường Cửa Nam), với sự tham gia của nhà văn Hoàng Quốc Hải và các tác giả trẻ. Chương trình hướng tới bạn đọc yêu thích đề tài lịch sử.

Tọa đàm tập trung vào cách người viết chuyển hóa dữ kiện lịch sử thành những câu chuyện sinh động, giàu cảm xúc, phù hợp với độc giả hôm nay. Nội dung xoay quanh các vấn đề như: Tiếp cận lịch sử như chất liệu sáng tạo, xây dựng nhân vật, kết nối quá khứ với góc nhìn và nhu cầu của người đọc hiện đại. Qua những chia sẻ từ nhiều thế hệ nhà văn, chương trình hướng đến việc đưa lịch sử đến gần hơn với độc giả, để người đọc không chỉ hiểu mà còn thêm gắn bó với quá khứ dân tộc. **NHẬT HUY**

DI TÍCH BẾN PHÀ GIANH:

Biểu tượng của một thời không khuất phục

VĨNH QUÝ

Bên dòng sông Gianh hiền hòa, di tích Bến phà Gianh hôm nay mang vẻ trầm lắng của một miền ký ức. Nhưng trong những năm tháng chiến tranh ác liệt, nơi đây từng là "tọa độ lửa"; mỗi chuyến phà vượt sông là một lần đối mặt sinh tử... Từ một bến vượt bình dị, Bến phà Gianh đã trở thành biểu tượng của ý chí kiên cường, góp phần giữ vững tuyến chi viện chiến lược cho tiền tuyến miền Nam.

Đền thờ Khu di tích lịch sử Bến phà Gianh

Mạch nối hậu phương với chiến trường

Trong hệ thống giao thông thời chiến, Bến phà Gianh (phường Bắc Gianh, tỉnh Quảng Trị) giữ vị trí đặc biệt quan trọng, là điểm trung chuyển hàng hóa, vũ khí và lực lượng từ hậu phương miền Bắc vào chiến trường miền Nam. Nằm trên trục Quốc lộ 1A, nơi đây trở thành "yết hầu" của tuyến vận tải Trường Sơn - Đường Hồ Chí Minh, nơi mọi dòng chảy chi viện đều phải đi qua.

Từ đầu những năm 1960, khi nhu cầu chi viện ngày càng lớn, bến phà được tổ chức thành hai điểm vượt chính, đồng thời mở rộng hệ thống bến bãi, đường dẫn để bảo đảm vận chuyển liên tục. Những chuyến phà nối nhau qua sông, những đoàn xe chờ vượt bến, những điểm tập kết hàng hóa ven bờ… tạo nên nhịp điệu khẩn trương của hậu phương hướng về tiền tuyến.

Chính vị trí chiến lược ấy khiến Bến phà Gianh trở thành mục tiêu đánh phá ác liệt của không quân và pháo hạm Mỹ trong giai đoạn 1964-1972. Địch tập trung lực lượng, sử dụng nhiều loại vũ khí hiện đại nhằm triệt phá tuyến vận tải, cắt đứt nguồn chi viện.

Ông Mai Xuân Thành, Phó Giám đốc Sở VHTTDL nhận định: "Bến phà Gianh là mắt xích quan trọng trong toàn bộ hệ thống vận tải chiến lược. Việc duy trì hoạt động của bến phà trong điều kiện bị đánh phá ác liệt đã khẳng định năng lực tổ chức, tinh thần kỷ luật và ý chí kiên cường của các lực lượng tham gia. Đây không chỉ là một điểm giao thông, mà còn là biểu tượng của sức mạnh hậu phương trong chiến tranh".

Theo Phó Giám đốc Sở VHTTDL, giá trị nổi bật của di tích nằm ở vai trò "giữ mạch", bảo đảm cho dòng vận tải không bị đứt gãy, góp phần quan trọng vào khả năng chi viện cho chiến trường miền Nam.

Giữ vững dòng vận tải trong mưa bom bão đạn

Trong những năm tháng chiến tranh, Bến phà Gianh phải hứng chịu hàng trăm trận đánh phá với cường độ cao. Bom tấn, bom bi, thủy lôi… liên tiếp trút xuống, biến khu vực này thành vùng khói lửa khốc liệt.

Những chiếc thuyền từng vượt mưa bom bão đạn làm nên lịch sử ở Bến phà Gianh

Tuy vậy, trong hoàn cảnh ấy, hoạt động vận tải chưa bao giờ bị gián đoạn. Các lực lượng tại chỗ chủ động mở thêm bến phụ, phân tán lực lượng, tổ chức vượt sông linh hoạt, đồng thời khẩn trương sửa chữa cầu phà ngay sau mỗi trận đánh. Tinh thần "địch đánh, ta cứ đi" trở thành phương châm hành động xuyên suốt.

Những con số trong tài liệu cho thấy ý nghĩa đặc biệt của điểm vượt này. Chỉ riêng đến tháng 10.1972, các đơn vị đã đưa được khoảng 1.000 tấn vũ khí vượt qua các trọng điểm phà Gianh, Long Đại vào chiến trường; tiếp đó, đến tháng 11, thêm khoảng 5.000 tấn vật chất tiếp tục được vận chuyển, đáp ứng kịp thời yêu cầu chiến đấu.

Phía sau những con số ấy là mồ hôi, xương máu của bộ đội, thanh niên xung phong, dân công hỏa tuyến và người dân địa phương. Họ vừa làm nhiệm vụ vận tải, vừa trực tiếp chiến đấu, giữ cho tuyến đường không bị đứt gãy.

Có những đêm, phà vẫn lặng lẽ vượt sông trong ánh pháo sáng, dưới tiếng bom rền. Có những con người sẵn sàng lao mình xuống dòng nước để cứu phương tiện, cứu đồng đội. Mỗi chuyến phà cập bến là một chiến thắng, mỗi lần vượt sông thành công là một lần khẳng định ý chí không khuất phục của con người Việt Nam.

Ký ức lịch sử còn vang bên dòng sông

Chiến tranh đã lùi xa, Bến phà Gianh hôm nay không còn cảnh những chuyến vượt sông trong đêm tối, nhưng dấu tích còn lại vẫn nhắc nhớ về một thời không thể quên. Từ bến bãi, lô cốt đến các bia di tích, tất cả tạo nên một không gian ký ức lắng đọng, nơi quá khứ vẫn hiện diện trong từng chi tiết.

Ông Nguyễn Văn Tình, Chủ tịch UBND xã Bắc Gianh chia sẻ: "Giá trị của Bến phà Gianh nằm ở vai trò giữ mạch chi viện chiến lược trong những năm tháng ác liệt nhất. Đây vừa là điểm vượt sông, vừa là nơi thể hiện rõ ý chí bám trụ và tinh thần không khuất phục của con người Việt Nam. Những chuyến phà trong mưa bom đã tạo nên một giá trị lịch sử đặc biệt, để hôm nay trở thành bài học về ý chí và khát vọng cho các thế hệ mai sau".

Không chỉ với người dân trong vùng, Bến phà Gianh còn để lại nhiều xúc cảm cho du khách mỗi khi tìm về. Không gian yên bình của dòng sông hôm nay càng làm nổi bật sự khốc liệt của quá khứ, khiến lịch sử trở nên gần gũi hơn.

Một du khách đến từ Tuyên Quang chia sẻ, khi đứng bên dòng sông Gianh hiền hòa và nghe kể về những câu chuyện năm xưa, anh cảm nhận rõ hơn sự khốc liệt của chiến tranh. "Mỗi chuyến phà khi ấy là vượt qua lằn ranh sinh tử trong gang tấc. Đến đây rồi, tôi thấy lịch sử không còn xa xôi, mà rất gần, rất thật…", anh nói.

Với thế hệ trẻ, lịch sử đôi khi chỉ hiện lên qua những con số, những sự kiện khô khan. Nhưng khi trực tiếp đến Bến phà Gianh, được cảm nhận không gian và lắng nghe những câu chuyện về con người, về những hy sinh lặng thầm, nhiều bạn trẻ không khỏi xúc động. Những trải nghiệm thực tế như vậy giúp họ hiểu hơn, từ đó thêm trân trọng những gì các thế hệ đi trước đã phải chịu đựng, hy sinh để đổi lấy hòa bình hôm nay.

Dòng sông Gianh vẫn chảy, thời gian vẫn trôi, nhưng dấu ấn về một thời không khuất phục vẫn còn vang vọng. Bến phà Gianh, bằng chính câu chuyện của mình, tiếp tục nhắc nhớ về sức mạnh của con người Việt Nam - sức mạnh đã đi qua bom đạn để làm nên lịch sử và vẫn đang âm thầm bồi đắp cho hôm nay. ■

Mạng xã hội ngày càng hiện diện sâu rộng trong đời sống của trẻ em. Đi cùng sự tiện lợi và sức hút là nhiều hệ lụy khôn lường. Khi tiếp xúc quá sớm, lại thiếu kiểm soát, trẻ dễ rơi vào lệ thuộc, suy giảm khả năng tập trung, ảnh hưởng xấu về sức khỏe tinh thần, thậm chí đối mặt với nguy cơ bị bắt nạt, lừa đảo hoặc tiếp cận nội dung độc hại. Nếu thiếu định hướng kịp thời từ gia đình và nhà trường, những tác động ấy có thể kéo dài, ảnh hưởng trực tiếp đến quá trình phát triển của trẻ.

Định quyên sinh vì áp lực từ trên mạng đến ngoài đời

Tại Trung tâm Y học phát triển và sức khỏe tâm thần, Bệnh viện Nhi Trung ương, không khó để bắt gặp những gương mặt còn nguyên vẻ non nớt nhưng đã hằn dấu mệt mỏi sau những tổn thương âm thầm tích tụ. Có em thu mình, lặng lẽ; có em vẫn chưa nguôi hoảng loạn sau thời gian dài chịu áp lực từ thế giới mạng. Trong số đó có N.T.H., học sinh lớp 10 đến từ Phú Thọ, với vẻ ngoài xinh xắn, hiền lành. Sau 10 ngày điều trị nội trú, tinh thần của H. dần ổn định và em bắt đầu cởi mở hơn khi nhắc lại những biến cố mình đã trải qua.

N.T.H. cho biết, em được bố mẹ cho sử dụng điện thoại thông minh từ khi học lớp 7. Ban đầu, em chỉ lên mạng xem các đoạn video ngắn. Sau đó, em khai tăng tuổi lên trên 16 để lập tài khoản mạng xã hội, kết nối với bạn bè quen biết. Dần dần, danh sách bạn bè mở rộng, có cả những người xa lạ, như một cách để H. tăng lượt theo dõi và tương tác. Việc trò chuyện ban đầu chỉ xoay quanh học tập, sinh hoạt hằng ngày, nhưng theo thời gian, mọi thứ dần đi xa, vượt khỏi tầm kiểm soát với những hiểu lầm, vu vạ, nói xấu, ấm ức, thù hằn... "Con đã cố gắng giải thích với các bạn là không làm những việc đó, nhưng các bạn không tin và cô lập con", H. nghẹn ngào kể.

Sự việc không dừng lại ở đó, H. còn bị bạo hành cả về thể xác lẫn tinh thần. "Các bạn thường hẹn con ở cổng trường, có khi còn xông thẳng vào lớp để đánh. Vì sự việc chỉ xảy ra vào giờ ra chơi hoặc lúc tan học nên thầy cô, người lớn không biết để can thiệp". Đáng sợ hơn, nhóm bạn này còn quay lại cảnh H. bị đánh rồi gửi vào các hội nhóm. Những đoạn clip và thông tin ấy không đăng công khai, mà âm thầm truyền tay nhau, khiến em càng thêm hoảng loạn.

Suốt quãng thời gian đó, nữ sinh lớp 10 giấu kín mọi chuyện, ngay cả bố mẹ cũng không hay. Em rơi vào trạng thái bế tắc, bắt đầu tự làm đau bản thân và không muốn tiếp tục sống. Đỉnh điểm là lần H. đã lên một cây cầu với ý định nhảy xuống để kết thúc tất cả. May mắn, người dân xung quanh phát hiện kịp thời và đưa em

BẢO VỆ TRẺ EM DƯỚI 16 TUỔI SỬ DỤNG MẠNG XÃ HỘI

LTS: Trẻ em dưới 16 tuổi sử dụng mạng xã hội và những hệ lụy khôn lường của nó không còn là nỗi lo riêng tây của từng gia đình, của mỗi quốc gia mà đã trở thành vấn nạn toàn cầu. Để bảo vệ trẻ em, không ít quốc gia đã dùng biện pháp cứng rắn nhất: Cấm. Với Việt Nam chúng ta, cấm, hạn chế hay có giải pháp hữu hiệu nào là bài toán không hề dễ dàng nhưng không thể không đặt ra. Thậm chí, đây là vấn đề bức thiết cần ngay có lời giải để bảo vệ thế hệ tương lai của đất nước trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc.

Bài 1: Những đứa trẻ bị "bào mòn"...

● QUỲNH HOA - H.HƯƠNG - H.GẤM - Đ.TOÁN - H.NHUNG

về nhà. Đến lúc ấy, bố mẹ mới bàng hoàng nhận ra những bất ổn mà con gái đã âm thầm chịu đựng.

Sau quá trình điều trị, tinh thần của H. dần ổn định hơn. Nhưng trong lòng bà nội của em vẫn còn nguyên nỗi xót xa. Trong mắt bà, cháu gái vốn là đứa trẻ ngoan, hiền lành, chăm chỉ. Mỗi ngày đi học về, em lại quấn quýt bên bà, đỡ đần việc nhà. Thế nhưng, sự hồn nhiên ấy dần biến mất, nhường chỗ cho một khoảng lặng đáng sợ.

Bà nội nhớ lại quãng thời gian H. bắt đầu trở nên lầm lì, gần như không trò chuyện với ai. Em tự nhốt mình trong phòng, chốt chặt cửa, từ chối cả những bữa cơm cùng gia đình. Mỗi lần bà gọi ra ăn, H. chỉ lí nhí trả lời: "Con không ăn đâu, bà cứ ăn đi", rồi lại lặng lẽ thu mình trong không gian riêng. Sự thay đổi ấy khiến bà vô cùng lo lắng và giục bố H. vào kiểm tra. Khi cánh cửa mở ra, những dồn nén bấy lâu của cô con gái cũng vỡ òa. Trong tiếng khóc nức nở, H. kể với bố về nỗi sợ hãi mỗi khi đến trường, bị bạn bè đánh đập, chửi bới, bị quay clip bạo hành rồi dọa tung lên mạng. Em thú nhận vì quá sợ nên không dám nói với ai, chỉ âm thầm chịu đựng cho đến khi không còn thiết sống nữa. Sau lần nghĩ quẩn được người dân đưa về nhà, H. như mất hồn, bỏ ăn, bỏ uống và khóc suốt đêm. Chứng kiến đứa cháu mình chăm bẵm từ nhỏ rơi vào tình cảnh ấy, lòng bà nội đau như dao cắt. Cả bố mẹ H., sau quãng thời gian chỉ mải miết với công việc mà thiếu quan tâm đến con, giờ đây cũng mang nặng nỗi day dứt, ân hận.

Cuối cùng, gia đình quyết định đưa H. xuống bệnh viện để được các bác sĩ chuyên khoa thăm khám, điều trị. Lúc này, điều họ mong mỏi nhất là em sớm vượt qua cú sốc, tìm lại sự vui vẻ, hồn nhiên như trước.

Cạm bẫy sau màn hình

N.T.H. chỉ là một trong rất nhiều trẻ em trở thành nạn nhân của mạng xã hội. Từ những kết nối tưởng như vô hại, không ít em bị cuốn vào những câu chuyện, hiện tượng vượt ngoài sức tưởng tượng và khả năng kiểm soát, không chỉ của chính các em mà cả người lớn.

TS.BS Nguyễn Mai Hương, Giám đốc Trung tâm Y học phát triển và sức khỏe tâm thần - nơi tiếp nhận khám, đánh giá, chẩn đoán, điều trị, can thiệp tâm lý cho trẻ vị thành niên, các vấn đề học đường, sức khỏe sinh sản, học đường (Bệnh viện Nhi Trung ương) cho biết, hiện nay có nhiều trẻ được gia đình đưa đến thăm khám vì các vấn đề liên quan đến việc sử dụng Internet quá mức. Trong đó, trẻ em nam thường sa đà vào game, còn trẻ em nữ có xu hướng phụ thuộc nhiều vào mạng xã hội.

Dù là nam hay nữ, việc online xuyên ngày, xuyên đêm đều tác động trực tiếp đến đời sống và quá trình phát triển của các em. Trước hết là sự xáo trộn nề nếp sinh hoạt hằng ngày: Có em thức đến sáng để chơi game, nhắn tin, xem video; có em trốn học ra quán net dẫn đến học hành sa sút... Về lâu dài, trẻ dần thu hẹp giao tiếp với người xung quanh, giảm kết nối trong đời sống thực và lệ thuộc vào các mối quan hệ ảo. "Việc trẻ em và trẻ vị thành niên sử dụng Internet quá nhiều, phụ thuộc vào mạng xã hội không chỉ là một hành vi nhất thời, mà có thể ảnh hưởng sâu sắc đến cảm xúc, nhận thức, các mối quan hệ xã hội, việc học tập và đời sống của trẻ...", TS.BS Nguyễn Mai Hương nhấn mạnh.

Theo bà, đáng lo hơn cả là những tác động đến thể chất và tinh thần. Với trẻ em nữ, nhiều trường hợp tham gia mạng xã hội rồi bị lôi kéo vào các hội nhóm kín, nơi các em bị dụ dỗ thực hiện hành vi tự làm đau bản thân như một cách thể hiện hay chứng minh "bản lĩnh". Có trường hợp bị buộc phải cắt tay, cắt chân đến chảy máu, quay video gửi cho quản trị mới được chấp nhận tham gia nhóm. Sau khi được kết nạp, dưới vỏ bọc chia sẻ và đồng cảm, những hội nhóm này tiếp tục đẩy trẻ vào trạng thái tâm lý tiêu cực hơn, với những suy nghĩ bi quan, bế tắc. Các em dần mất động lực sống, không còn mặn mà với bất kỳ thứ gì ngoài đời thực.

TS.BS Nguyễn Mai Hương trò chuyện với một bệnh nhi

> *Trẻ phụ thuộc Internet và mạng xã hội không còn là hiện tượng cá biệt. Việc sử dụng quá mức có thể làm đảo lộn sinh hoạt, sa sút học tập, thu hẹp giao tiếp thực và gia tăng lệ thuộc vào các mối quan hệ ảo. Đáng lo hơn, nhiều trẻ bị lôi kéo vào các hội nhóm kín, bị dụ dỗ tự làm đau bản thân hoặc trở thành nạn nhân của đe dọa, tống tiền trên môi trường mạng. Đây không đơn thuần là một biểu hiện nhất thời, mà là vấn đề nghiêm trọng có thể ảnh hưởng đến toàn bộ quá trình phát triển và tương lai của trẻ. Vì vậy, cần có sự quan tâm sát sao cùng những can thiệp kịp thời để bảo vệ các em trước những cạm bẫy vô hình trên không gian số.*
>
> **(TS.BS NGUYỄN MAI HƯƠNG, Giám đốc Trung tâm Y học phát triển và sức khỏe tâm thần, Bệnh viện Nhi Trung ương)**

Trong khi đó, trẻ em nam lại dễ bị cuốn vào những cộng đồng ảo gắn với trò chơi trực tuyến. Ban đầu, đối tượng xấu dụ dỗ bằng cách hứa cho vũ khí, tài nguyên hoặc kỹ năng để tăng sức mạnh cho nhân vật trong game, với điều kiện các em phải chụp ảnh vùng kín gửi đi. Nhiều em nghĩ rằng không lộ mặt thì sẽ không ai biết, nên làm theo. Sau đó, những yêu cầu ngày càng đi xa hơn. Khi các em sợ hãi và muốn dừng lại, chúng quay sang đe dọa, rằng đã biết tài khoản, lớp học, trường học của các em và sẽ phát tán những hình ảnh đó vào nhóm bạn bè hoặc trường lớp. Từ đó, trẻ rơi vào trạng thái hoảng loạn, suy sụp, sợ đến trường, sợ gặp bạn, sợ chia sẻ với cha mẹ, kéo theo nhiều hệ lụy khó lường.

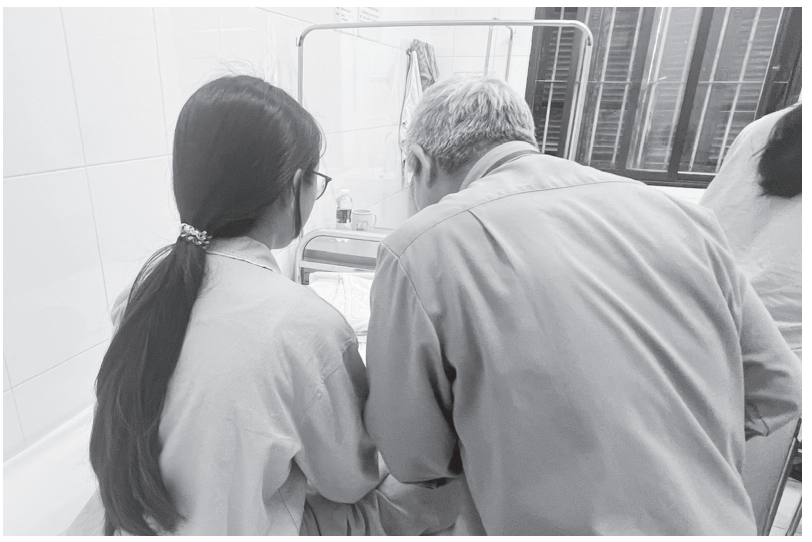
"Qua những trường hợp trên, tôi muốn nhấn mạnh: Trẻ phụ thuộc vào mạng xã hội không đơn thuần là một biểu hiện nhất thời, mà là vấn đề cực kỳ nghiêm trọng, ảnh hưởng đến toàn bộ quá trình phát triển và tương lai của các em. Chúng ta cần có sự quan tâm sát sao cùng những chính sách can thiệp kịp thời để bảo vệ trẻ trước các cạm bẫy vô hình này", TS.BS Nguyễn Mai Hương cho biết.

Phía sau những chiếc màn hình nhỏ tưởng như vô hại là những tổn thương không dễ nhìn thấy, nhưng có thể in dấu rất lâu trong tâm lý và quá trình hình thành nhân cách của trẻ. Khi ngày càng nhiều em rơi vào trạng thái kiệt quệ, bị bạo lực hoặc sống trong sợ hãi vì mạng xã hội, đó không còn là những câu chuyện riêng lẻ. Đây là lời cảnh báo, buộc gia đình, nhà trường và xã hội phải nhìn thẳng vào trách nhiệm bảo vệ trẻ em trong môi trường số. ■

(Còn tiếp)

Phía sau cánh cửa này là biết bao gương mặt trẻ thơ thất thần, hoảng loạn vì những tổn thương âm thầm tích tụ

Nhiều trẻ nhập viện vì sử dụng điện thoại và mạng xã hội quá mức

TIN THỂ THAO

Bóng chuyền nữ bận rộn

Các đội bóng chuyền nữ hàng đầu trong nước đang và sẽ tham dự liên tiếp các giải đấu quốc nội. Hiện tại, 8 đội bóng mạnh nhất đang tham dự vòng 1 Giải VĐQG các câu lạc bộ 2026 ở Đông Anh (Hà Nội). Sau khi vòng 1 giải VĐQG kết thúc vào ngày 19.4, 4 đội bóng nữ có kết quả tốt nhất sẽ tiếp tục tham dự Cup Hùng Vương 2026 tại Phú Thọ từ ngày 23 - 26.4. Nối tiếp sau đó, 5 đội bóng hàng đầu của Việt Nam là VTV Bình Điền Long An, Binh chủng Thông Tin, Ninh Bình, Ngân hàng Công Thương, Hà Nội sẽ vào Tây Ninh tham dự Giải bóng chuyền nữ quốc tế Cup VTV9-Bình Điền 2026 từ ngày 15 - 23.5.

Ở cấp độ ĐTQG, sau Cup VTV9-Bình Điền 2026, đội tuyển nữ Việt Nam sẽ hội quân để chuẩn bị cho Giải AVC Cup 2026 tại Philippines từ ngày 6 - 14.6. Xa hơn nữa, thầy trò HLV Nguyễn Tuấn Kiệt sẽ thi đấu giải vô địch châu Á 2026 (tháng 8) và ASIAD 20 (tháng 9).

L.H

Tuyển judo thi đấu giải châu Á

Đội tuyển judo Việt Nam với 3 gương mặt là Hà Ngọc Chi, Lâm Thị Ngân Hà và Nguyễn Ngọc Diễm Phương đang có mặt tại Trung Quốc thi đấu Giải judo vô địch châu Á 2026, diễn ra đến ngày 18.4.

Giải vô địch châu Á là sân chơi quy tụ các võ sĩ judo hàng đầu châu lục, vì thế cơ hội giành được huy chương của võ sĩ Việt Nam không được đánh giá cao. Tuy vậy, Giải vô địch châu Á 2026 mang ý nghĩa giúp VĐV Việt Nam tích lũy kinh nghiệm, nắm bắt thêm đối thủ sẽ có mặt tại ASIAD 20 vào tháng 9. Theo đánh giá của giới chuyên môn, judo Việt Nam sẽ gặp thách thức lớn tại kỳ Đại hội này, bởi các võ sĩ judo chủ nhà Nhật Bản luôn giữ vị thế cao nhất trên đấu trường ASIAD. Ngoài ra, nhiều VĐV hàng đầu châu Á cũng tham gia Đại hội. Sau Giải vô địch châu Á 2026, các võ sĩ judo Việt Nam còn được thi đấu Giải vô địch Đông Nam Á 2026 vào tháng 5 tại Bắc Ninh.

H.L

Bước chuyển của thể thao Việt Nam

● **THU SÂM**

Tám giờ sáng, tại phòng tập của đội tuyển thể dục dụng cụ quốc gia ở Trung tâm đào tạo VĐV cấp cao Quốc gia, không khí tập luyện diễn ra khẩn trương nhưng không còn chỉ xoay quanh cảm nhận và kinh nghiệm như trước. Trên tay HLV Trương Minh Sang và Ban huấn luyện đội tuyển, không chỉ có sổ ghi chép, mà còn thêm một chiếc điện thoại thông minh. Từng động tác vòng treo, ngựa vòng của các VĐV như Khánh Phong, Xuân Thiện... đều được quay chậm, phóng to, phân tích ngay tại chỗ.

Một thay đổi nhỏ về công cụ, nhưng lại mở ra một cách tiếp cận hoàn toàn khác trong huấn luyện từ cảm tính sang dữ liệu. Câu chuyện ở phòng tập này phần nào phản ánh bước chuyển của thể thao Việt Nam trong hành trình tiếp cận khoa học công nghệ.

Thành tích thể thao không chỉ đến từ tài năng cá nhân, mà còn phụ thuộc vào một hệ sinh thái hỗ trợ toàn diện
Ảnh: TRẦN HUẤN

Từ "mắt nghề" đến dữ liệu trực quan

Câu chuyện của HLV Trương Minh Sang bắt đầu từ những điều rất giản dị. Khi công nghệ chưa phổ biến, việc sửa lỗi kỹ thuật cho VĐV chủ yếu dựa vào "mắt nghề" - tức kinh nghiệm tích lũy qua nhiều năm. Nhưng hạn chế lớn nhất là VĐV không thể "nhìn thấy" chính mình sai ở đâu.

Hiện nay, với một chiếc điện thoại được cài đặt các ứng dụng chuyên dụng, quy trình đó đã thay đổi rõ rệt. Sau mỗi lần thực hiện động tác, VĐV lập tức được xem lại video quay chậm, được phóng to từng chi tiết để nhận diện lỗi sai. Việc điều chỉnh không còn mang tính ước lượng, mà trở nên cụ thể, trực quan.

HLV Trương Minh Sang chia sẻ: "Trước đây khi không có điện thoại thông minh để quay, các huấn luyện viên thường sửa lỗi kỹ thuật cho các học trò bằng cảm quan và kinh nghiệm tích luỹ được trong nhiều năm. Việc không được nhìn lại động tác của mình sẽ khiến cho các vận động viên khó hình dung ra được lỗi sai nhưng giờ với chiếc điện thoại thông minh đã được chúng tôi cài đặt các ứng dụng phục vụ cho công tác huấn luyện, việc sửa lỗi cho các vận động viên đơn giản và chính xác hơn. Ngay cả khi đi thi đấu, chúng tôi cũng sẽ quay lại và chỉ ra điểm chưa hoàn thiện trong động tác của vận động viên, để các em thấy được tại sao trong lúc tập ở nhà, động tác lại khác hơn khi đi thi đấu. Với một chiếc điện thoại nhỏ gọn hơn nhiều so với máy quay, các HLV cũng có thể nghiên cứu, xem lại động tác của học trò, phân tích được đối thủ ở bất cứ đâu. Ngoài ra chúng tôi cũng ứng dụng công nghệ AI vào việc soạn giáo án sao cho logic, có hệ thống hơn".

Không chỉ trong thể dục dụng cụ, sự thay đổi này đang lan rộng sang nhiều môn thể thao. Ở bóng đá, các phần mềm phân tích video và dữ liệu vận động đã trở thành công cụ quen thuộc. Quãng đường di chuyển, tốc độ, số lần tăng tốc hay hiệu quả xử lý bóng đều được lượng hóa. Ở các môn Olympic, các thiết bị đo nhịp tim, khả năng hồi phục hay chỉ số sinh lý giúp HLV xây dựng giáo án cá thể hóa thay vì áp dụng chung một khung tập luyện. Những chuyển động này cho thấy một xu hướng rõ ràng đó là thể thao đang dần chuyển từ "huấn luyện dựa trên kinh nghiệm" sang "huấn luyện dựa trên dữ liệu". Và đây không chỉ là thay đổi về công cụ, mà là thay đổi về tư duy.

Khoảng cách không chỉ nằm ở thiết bị

Dù có những tín hiệu tích cực, nhưng nếu nhìn tổng thể, việc ứng dụng khoa học công nghệ trong thể thao Việt Nam vẫn ở giai đoạn khởi đầu và chưa đồng bộ. Trước hết là câu chuyện kinh phí. Phần lớn nguồn lực hiện nay vẫn ưu tiên cho tập huấn và thi đấu, trong khi đầu tư cho công nghệ vốn cần chi phí lớn và dài hạn lại eo hẹp. Nhiều đội tuyển vẫn phải tận dụng những thiết bị sẵn có, thậm chí cá nhân hóa như cách HLV Trương Minh Sang sử dụng điện thoại cá nhân.

Thứ hai là bài toán nhân lực. Khoa học thể thao không chỉ dừng ở thiết bị, mà cần một hệ sinh thái chuyên gia từ phân tích dữ liệu, y sinh học thể thao, dinh dưỡng đến tâm lý học. Trong khi đó, đội ngũ này tại Việt Nam còn mỏng, chưa đáp ứng yêu cầu phát triển. Đây là khoảng cách lớn nếu so với các quốc gia có nền thể thao phát triển, nơi mỗi đội tuyển đều được hỗ trợ bởi một "bộ máy khoa học" hoàn chỉnh.

Cơ sở vật chất cũng là một điểm nghẽn. Nhiều trung tâm huấn luyện chưa có phòng lab hiện đại, thiếu thiết bị đo lường chuyên sâu. Việc tiếp cận công nghệ mới phần lớn vẫn mang tính dự án, phụ thuộc vào nguồn xã hội hóa, chưa hình thành một hệ thống thống nhất trên quy mô toàn quốc. Quan trọng hơn, thách thức nằm ở chính tư duy làm nghề. Trong thời gian dài, huấn luyện thể thao ở Việt Nam dựa nhiều vào kinh nghiệm cá nhân. Việc chuyển sang mô hình dựa trên dữ liệu đòi hỏi không chỉ thiết bị, mà còn là sự thay đổi trong cách nghĩ, cách tổ chức và quản lý.

Ở góc độ chuyên môn, ông Nguyễn Nam Nhân, Phó Giám đốc Sở VHTT TP.HCM nhận định: "Thể thao hiện đại không còn chỉ là cuộc cạnh tranh về sức mạnh, tốc độ hay kỹ thuật, mà đã trở thành sự hội tụ của khoa học, công nghệ và tư duy chiến lược. Trong công tác huấn luyện, công nghệ hiện đại cho phép theo dõi chi tiết chỉ số sinh lý, phân tích chuyển động, đánh giá hiệu suất và dự báo nguy cơ chấn thương của vận động viên. Việc ứng dụng trí tuệ nhân tạo, dữ liệu lớn cùng các thiết bị thông minh không chỉ nâng cao hiệu quả tập luyện mà còn giúp cá nhân hóa chương trình huấn luyện cho từng vận động viên. Đây được xem là chìa khóa quan trọng để tối ưu thành tích trong bối cảnh cạnh tranh ngày càng khốc liệt. Thành tích thể thao không chỉ đến từ tài năng cá nhân, mà còn phụ thuộc vào một hệ sinh thái hỗ trợ toàn diện, bao gồm dinh dưỡng, y học thể thao, tâm lý học, phục hồi chức năng. Khi các yếu tố này được tích hợp đồng bộ với công nghệ hiện đại, thể thao sẽ có cơ sở để tạo ra những bước đột phá thực chất và lâu dài".

Ý kiến này cho thấy, công nghệ không phải là "phần bổ sung", mà đang trở thành nền tảng cốt lõi của thể thao hiện đại. Từ câu chuyện một chiếc điện thoại trên sàn tập của HLV Trương Minh Sang, có thể thấy công nghệ không còn là khái niệm xa vời mà đã hiện diện trong từng buổi tập, từng động tác của VĐV. Tuy nhiên, để biến những thay đổi nhỏ lẻ thành bước tiến mang tính hệ thống, thể thao Việt Nam cần một chiến lược bài bản hơn từ đầu tư, đào tạo nhân lực đến thay đổi tư duy tiếp cận. Khi khoa học công nghệ thực sự trở thành nền tảng, chứ không chỉ là công cụ hỗ trợ, hành trình nâng cao thành tích sẽ không còn phụ thuộc vào may mắn hay cá nhân xuất sắc, mà được xây dựng trên những dữ liệu và tính toán có cơ sở. ■

Đưa võ cổ truyền gần hơn với công chúng

● **Bài, ảnh: PHAN HIẾU**

Trong bối cảnh chuyển đổi số đang diễn ra mạnh mẽ, việc bảo tồn các giá trị di sản văn hóa, đặc biệt là võ cổ truyền đang đứng trước những cơ hội mới. Không chỉ dừng lại ở việc lưu giữ tư liệu, việc xây dựng một hệ sinh thái số hóa toàn diện đang trở thành chìa khóa để đưa võ thuật dân tộc đến gần hơn với công chúng.

Số hóa sẽ lưu trữ các bài quyền, kỹ thuật, tri thức võ học võ cổ truyền

Lưu giữ hồn di sản

Trong những năm qua, phong trào võ cổ truyền tại Gia Lai có bước phát triển đáng ghi nhận, với sự tham gia của đông đảo võ sinh, sự hình thành và duy trì hoạt động của nhiều võ đường, câu lạc bộ trên địa bàn. Võ cổ truyền không chỉ góp phần nâng cao sức khỏe cộng đồng mà còn giữ vai trò quan trọng trong việc giáo dục đạo đức, lối sống, tinh thần thượng võ cho thế hệ trẻ.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, công tác quản lý vẫn còn bộc lộ nhiều hạn chế. Phần lớn các hoạt động quản lý hiện nay vẫn mang tính thủ công, dữ liệu phân tán, thiếu tính liên thông và chưa được chuẩn hóa… Điều này dẫn đến nhiều khó khăn trong việc theo dõi, đánh giá chất lượng chuyên môn, tổ chức thi đẳng cấp, cấp chứng nhận cũng như công tác bảo tồn các giá trị nguyên bản của võ cổ truyền. Trong bối cảnh hiện nay, nếu không có những giải pháp mang tính đột phá, nguy cơ mai một, sai lệch về kỹ thuật và bản sắc là hoàn toàn có thể xảy ra.

Chia sẻ về lợi ích của số hóa di sản võ cổ truyền Bình Định, ông Bùi Trung Hiếu, Phó Giám đốc Sở VHTTDL Gia Lai khẳng định: "Việt Nam đang đẩy mạnh chuyển đổi số trong lĩnh vực văn hóa, đây là "đòn bẩy" chính sách quan trọng. Võ cổ truyền là di sản "sống", phụ thuộc vào nghệ nhân và truyền dạy trực tiếp. Khác với nhiều di sản khác, võ cổ truyền có động tác rõ ràng và có thể ghi hình, mô phỏng. Việc số hóa sẽ lưu trữ bài quyền, kỹ thuật, tri thức võ học; ghi lại hình ảnh, âm thanh, động tác chuẩn và hơn hết, ngay cả khi di sản bị mai một, vẫn có thể phục dựng lại từ dữ liệu số. Đây là giá trị cốt lõi nhất của số hóa".

Theo ông Bùi Trung Hiếu, việc số hóa giúp người học có thể tiếp cận võ cổ truyền qua các nền tảng số, hình ảnh, video, dữ liệu 3D hay thực tế ảo, không phụ thuộc không gian, thời gian. Qua đó, giúp thu hút giới trẻ, người nước ngoài, đặc biệt là công cụ "hiện đại hóa" góp phần bảo tồn, phát triển võ cổ truyền. Trong câu chuyện số hóa võ cổ truyền, các chuyên gia cho rằng, bước đầu tiên và quan trọng nhất trong hành trình này chính là xây dựng bản đồ số. Thay vì chỉ là những danh sách địa chỉ khô khan, bản đồ số cung cấp một cái nhìn trực quan về "tọa độ" của các võ đường, các di tích lịch sử gắn liền với các bậc tiền nhân.

Cũng theo ông Bùi Trung Hiếu, đến nay, đã có 175 võ đường, lò võ ở tỉnh Bình Định cũ đã số hóa thành công bản đồ số, tạo nền tảng vững chắc để người dân và du khách tra cứu thông tin nhanh chóng về võ cổ truyền Bình Định. Như vậy, việc số hóa còn góp phần phát triển công nghiệp văn hóa, cũng như tăng cường phát triển điểm đến du lịch.

Công cụ để nâng cao hiệu quả quản lý

Ngoài những lợi ích, việc triển khai số hóa cũng gặp không ít khó khăn, thách thức. Võ sư Nguyễn Quốc Tiễn, Phó Tổng thư ký Liên đoàn Võ thuật cổ truyền tỉnh Gia Lai cho biết: "Đối với việc số hóa võ cổ truyền, thách thức lớn nhất trước hết là vấn đề nhận thức. Nói rõ hơn, một bộ phận võ sư, huấn luyện viên và các cơ sở võ thuật vẫn còn quen với phương thức quản lý truyền thống, chưa thực sự sẵn sàng tiếp cận với công nghệ mới. Tiếp đó là vấn đề hạn chế về nguồn lực, bởi việc xây dựng và vận hành một hệ thống số đòi hỏi đầu tư về tài chính, hạ tầng công nghệ cũng như đội ngũ nhân lực có chuyên môn".

Bên cạnh đó, việc chuẩn hóa dữ liệu cũng là một thách thức lớn. Võ cổ truyền có nhiều môn phái, mỗi môn phái có đặc trưng riêng về kỹ thuật, hệ thống bài quyền và phương pháp huấn luyện. Việc xây dựng một bộ tiêu chí chung, đảm bảo tính khoa học nhưng vẫn tôn trọng bản sắc riêng là điều cần được nghiên cứu kỹ lưỡng. Ngoài ra, vấn đề bảo mật thông tin và quyền sở hữu trí tuệ đối với các bài quyền, kỹ thuật cũng cần được quan tâm đúng mức trong quá trình số hóa. Đó là chưa kể, việc số hóa cũng gặp khó về khí lực, tinh thần, truyền khẩu; số hóa khó thể hiện hết "hồn cốt" di sản…

Để triển khai hiệu quả bảo tồn, phát triển võ cổ truyền bằng việc số hóa, võ sư Nguyễn Quốc Tiễn cho rằng: "Cần có sự vào cuộc đồng bộ của các cấp, các ngành và toàn bộ hệ thống võ thuật trên địa bàn. Trước hết, cần xây dựng một kế hoạch tổng thể về số hóa võ cổ truyền cấp tỉnh, trong đó xác định rõ mục tiêu, lộ trình và các giải pháp cụ thể. Trong đó, cần đầu tư xây dựng một nền tảng số thống nhất, đảm bảo tính đồng bộ, liên thông và khả năng mở rộng trong tương lai. Hệ thống này cần tích hợp đầy đủ các chức năng như quản lý dữ liệu, tổ chức thi, cấp đẳng, thống kê, báo cáo và kết nối thông tin".

Cùng với việc đẩy mạnh công tác tuyên truyền, thì phải nâng cao nhận thức cho các võ sư, huấn luyện viên và võ sinh về vai trò, ý nghĩa của chuyển đổi số. Đồng thời, tổ chức các lớp tập huấn, đào tạo kỹ năng sử dụng công nghệ để đảm bảo việc triển khai được thuận lợi. Ngoài ra, cần xây dựng cơ chế phối hợp chặt chẽ giữa cơ quan quản lý nhà nước với các tổ chức, câu lạc bộ võ thuật. Sự đồng thuận và tham gia tích cực của các đơn vị cơ sở sẽ là yếu tố quyết định đến thành công của quá trình số hóa.

Một yếu tố quan trọng khác là cần có chính sách hỗ trợ phù hợp về tài chính, kỹ thuật, cũng như cơ chế khuyến khích các đơn vị tham gia vào hệ thống. "Cần xác định rõ rằng, số hóa không phải là mục tiêu cuối cùng mà là công cụ để nâng cao hiệu quả quản lý, bảo tồn và phát triển võ cổ truyền. Vì vậy, quá trình triển khai cần được thực hiện một cách bài bản, linh hoạt và phù hợp với điều kiện thực tế", võ sư Nguyễn Quốc Tiễn nhấn mạnh. ■

Sẵn sàng cho ABG6

Hôm qua 16.4, Đoàn Thể thao Việt Nam lên đường sang Tam Á (Trung Quốc) để tham dự Đại hội Thể thao Bãi biển châu Á lần thứ 6 (ABG6), diễn ra từ ngày 22 - 30.4.

Đoàn Thể thao Việt Nam tham dự ABG6 với 90 thành viên, tranh tài ở 8 môn: Bóng ném bãi biển, vật bãi biển, jujitsu, thuyền truyền thống, bơi bãi biển, điền kinh, sailing và teqball. Đây đều là những bộ môn mà các VĐV Việt Nam đã có sự chuẩn bị dài hạn, được kỳ vọng có khả năng cạnh tranh huy chương.

Tuy nhiên, hành trình chinh phục vinh quang tại ABG6 của thể thao Việt Nam sẽ không hề dễ dàng. Các cường quốc thể thao châu Á như Trung Quốc, Nhật Bản hay Triều Tiên đều cử lực lượng mạnh tham dự. Sau 10 năm Đại hội mới trở lại, việc nắm bắt chiến thuật của đối thủ ở các môn thể thao, đặc biệt là jujitsu, bơi hay bóng ném bãi biển, đòi hỏi Ban huấn luyện phải nghiên cứu kỹ lưỡng. Dù phần lớn lực lượng tham dự là các gương mặt trẻ, kinh nghiệm thi đấu quốc tế chưa nhiều, nhưng họ sở hữu sức bật tốt, tinh thần thi đấu quyết tâm và khát khao khẳng định bản thân.

Đánh giá về cơ hội tại Đại hội lần này, ông Hoàng Quốc Vinh, Trưởng phòng Thể thao thành tích cao, Cục TDTT Việt Nam nhận định: "ABG6 là kỳ đại hội nhiều thách thức, đặc biệt sau 10 năm Việt Nam mới trở lại đấu trường này. Sự cạnh tranh sẽ rất quyết liệt, đòi hỏi các VĐV phải giữ vững tâm lý, nhất là ở những nội dung đối kháng cao như jujitsu và vật bãi biển".

Ông Vinh cũng cho biết lịch thi đấu năm nay tập trung dày đặc vào các ngày 24, 28 và 29.4, chiếm tới 60% tổng số bộ huy chương. Điều này đòi hỏi các vận động viên phải duy trì phong độ ổn định và bứt phá đúng thời điểm. Những môn như điền kinh, vật, jujitsu và bóng ném bãi biển được kỳ vọng sẽ mang về thành tích cao cho đoàn Việt Nam.

VĨNH HY

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 141 Nguyễn Thái Học, phường Ô Chợ Dừa, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 37/GP-BVHTTDL ngày 6.3.2026 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch

● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798

● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam

GIÁ: 5.000đ

Văn hóa, nghệ thuật thắt chặt tình hữu nghị Việt - Trung

TÙNG QUANG - ĐỨC THẮNG

Tối 15.4, tại thủ đô Bắc Kinh, Bộ VHTTDL Việt Nam phối hợp với Bộ Văn hóa và Du lịch Trung Quốc cùng các cơ quan của hai nước đã tổ chức Chương trình nghệ thuật hữu nghị Việt Nam - Trung Quốc chào mừng chuyến thăm cấp Nhà nước của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân tới Trung Quốc và Năm hợp tác du lịch Việt Nam - Trung Quốc 2026 - 2027.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân dự chương trình biểu diễn nghệ thuật Việt Nam - Trung Quốc

Chương trình nghệ thuật được vinh dự chào đón sự hiện diện của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân Ngô Phương Ly; Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Ban Bí thư, Trưởng ban Tuyên truyền Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc Lý Thư Lỗi và đoàn đại biểu cấp cao hai nước. Bộ trưởng Bộ VHTTDL Lâm Thị Phương Thanh tham dự chương trình.

Chương trình nghệ thuật là biểu tượng sinh động cho sự giao thoa, hòa quyện giữa hai nền văn hóa đặc sắc, giàu bản sắc dân tộc và không ngừng phát triển. Những giá trị văn hóa được thể hiện qua ngôn ngữ nghệ thuật không chỉ tôn vinh di sản truyền thống mà còn phản ánh tinh thần đổi mới, hội nhập và khát vọng phát triển của hai quốc gia trong thời đại mới. Các tiết mục nghệ thuật Việt Nam do nhạc trưởng Đồng Quang Vinh phối khí và dàn dựng, với sự tham gia trình diễn của các nghệ sĩ Nhà hát Múa rối Việt Nam, Dàn nhạc Dân tộc Sức sống mới, Nhà hát Nhạc Vũ Kịch Việt Nam, Học viện Âm nhạc quốc gia Việt Nam, Nhà hát Ca, Múa, Nhạc Quốc gia Việt Nam và Nhạc viện Thành phố Hồ Chí Minh.

Tác phẩm *Hello Vietnam* được hòa quyện cùng bài dân ca Trung Quốc *Hoa nhài* do ca sĩ Nguyễn Thị Ngọc Hà và Trần Nguyễn Kim Ngân trình diễn thể hiện vẻ đẹp và sự hòa quyện của âm nhạc và nghệ thuật Việt Nam - Trung Quốc. Tác phẩm *Tiếng vọng ngàn đời* được kết hợp giữa đàn đá và đàn bầu cùng dàn nhạc, được nhạc trưởng Đồng Quang Vinh sáng tác theo phong cách giao hưởng, mang đến tinh thần hiện đại và dân tộc, uyển chuyển và mạnh mẽ. Đặc biệt, với âm nhạc dân tộc rộn ràng, khung cảnh ngày mùa thân quen, màn trình diễn rối chân *Chuyện ngày mùa* mang đến thông điệp về niềm hạnh phúc, tinh thần lạc quan và vẻ đẹp thuần khiết trong lao động của người dân Việt Nam.

Đoàn nghệ thuật Trung Quốc trình diễn các tiết mục kinh kịch *Đông phương hoa thái* cùng một số tiết mục múa trích đoạn vũ kịch *Khổng Tử*, múa *Thanh Lục* thể hiện bề dày lịch sử văn hóa Trung Hoa, đồng thời mang đến không gian văn hóa Trung Quốc phong phú, giàu bản sắc và gần gũi với Việt Nam. Cùng với đó, qua giọng ca Vũ Thiêm Kỳ, Vương Lương, bài hát *Hà Nội niềm tin và hy vọng* được cất lên hùng hồn, trầm ấm, gửi gắm niềm tin về sự phát triển của Việt Nam, thể hiện tình cảm láng giềng hữu nghị giữa những người đồng chí anh em. Chương trình khép lại với màn đồng ca và hòa tấu nhạc phẩm *Việt Nam - Trung Hoa* của nghệ sĩ hai nước, ca ngợi quan hệ hữu nghị Việt Nam - Trung Quốc thông qua giai điệu đẹp, lời ca ý nghĩa của tác phẩm.

Chương trình nghệ thuật hữu nghị Việt Nam - Trung Quốc là cầu nối văn hóa quan trọng, giúp thắt chặt tình đoàn kết, lan tỏa nét đẹp văn hóa đặc trưng của hai dân tộc, là minh chứng sinh động cho mối quan hệ bền chặt, góp phần tăng cường tin cậy chính trị giữa hai nước, qua đó đóng góp quan trọng vào việc phát huy truyền thống hữu nghị Việt Nam - Trung Quốc, nâng tầm kết nối chiến lược trong giai đoạn phát triển mới. Chương trình đã khẳng định, văn hóa, nghệ thuật ngày càng có vai trò quan trọng, góp phần hiện thực hóa các nhận thức chung cấp cao, ngày càng phát triển tương xứng với tầm vóc "Cộng đồng chia sẻ tương lai Việt Nam - Trung Quốc có ý nghĩa chiến lược ở trình độ cao hơn trong tình hình mới". ■

> *"Chương trình nghệ thuật là biểu tượng sinh động cho sự giao thoa, hòa quyện giữa hai nền văn hóa đặc sắc, giàu bản sắc dân tộc và không ngừng phát triển. Những giá trị văn hóa được thể hiện qua ngôn ngữ nghệ thuật không chỉ tôn vinh di sản truyền thống mà còn phản ánh tinh thần đổi mới, hội nhập và khát vọng phát triển của hai quốc gia trong thời đại mới."*

Chương trình nghệ thuật là biểu tượng sinh động cho sự giao thoa, hòa quyện giữa hai nền văn hóa đặc sắc, giàu bản sắc dân tộc và không ngừng phát triển

> *Trước đó, nhằm tiếp tục thúc đẩy và làm sâu sắc hơn nữa mối quan hệ hợp tác đào tạo nghệ thuật giữa Việt Nam - Trung Quốc, trong khuôn khổ chuyến thăm và làm việc tại Bắc Kinh chuẩn bị tổ chức chương trình nghệ thuật hữu nghị Việt Nam - Trung Quốc chào mừng chuyến thăm cấp nhà nước đến Trung Quốc của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và phu nhân Ngô Phương Ly, PGS.TS Tạ Quang Đông, Thứ trưởng Bộ VHTTDL đã có chương trình làm việc với Giám đốc Học viện Múa Bắc Kinh Hứa Sắc.*

PGS.TS Tạ Quang Đông, Thứ trưởng Bộ VHTTDL và các đại biểu tại Chương trình nghệ thuật hữu nghị Việt Nam - Trung Quốc

Tại cuộc làm việc, Thứ trưởng Tạ Quang Đông và Giám đốc Học viện Múa Bắc Kinh đã trao đổi, đánh giá về các kết quả trong hợp tác và trao đổi đào tạo Việt Nam - Trung Quốc giai đoạn vừa qua và hy vọng mối quan hệ hợp tác này sẽ ngày càng bền chặt trong thời gian tới. Phía Trung Quốc khẳng định, giao lưu, hợp tác về văn hóa là một yếu tố quan trọng trong việc thúc đẩy mối quan hệ láng giềng hữu nghị giữa hai nước, đặc biệt, múa là phương thức kết nối văn hóa nghệ thuật "phi ngôn ngữ".

Ban Giám đốc Học viện Múa Bắc Kinh khẳng định, tiếp tục duy trì và phát triển mối quan hệ hợp tác với các cơ sở đào tạo múa của Việt Nam, giữ vai trò là cầu nối văn hóa, gắn kết tình hữu nghị hai bên, đồng thời mong muốn sẽ tiếp tục có thêm các sinh viên Việt Nam theo học tại trường trong thời gian tới.